

STRATEGIA PATRIMONIULUI CULTURAL EUROPEAN PENTRU SECOLUL XXI

răspundem
Provocărilor
aplicând
Recomandări

Această publicație are la bază **Recomandarea Comitetului de Miniștri către Statele Membre în ce privește**
Strategia patrimoniului cultural european pentru secolul XXI (CM/Rec(2017)1)
(Adoptată de Comitetul de Miniștri la 22 februarie 2017
la cea de-a 1278-a întâlnire a Miniștrilor Adjuncți)

© Consiliul European, mai 2018

Toate drepturile rezervate. Reproducerea este autorizată, cu condiția menționării sursei, cu excepția cazului în care se prevede altfel. Pentru orice utilizare în scopuri comerciale, nici o parte a acestei publicații nu poate fi tradusă, reprodușă sau transmisă, sub nici o formă sau prin orice mijloace, electronice (CD-Rom, Internet etc.) sau mecanice, inclusiv fotocopiare fără permisiunea prealabilă scrisă din partea Secretariatului Diviziei pentru Cultură și Patrimoniu Cultural, Directoratul General al Democrației, Consiliul European (email: Strategy21@coe.int)

Copertă, paginare și identitate vizuală:

© Consiliul European (produs de Banian ICT pentru Strategia21 a Consiliului European)

Traducere în limba română:

Institutul Național al Patrimoniului, noiembrie 2018

Cuprins

Recomandarea Comitetului de Miniștri ai Statelor Membre în ce privește Strategia patrimoniului cultural european pentru secolul XXI	1
Anexa la Recomandarea CM/Rec(2017)1	4
CUVÂNT ÎNAINTE	4
I. CADRU GENERAL	7
II. SFERA DE ACȚIUNE	8
III. SCOP ȘI OBIECTIVE	9
IV. TREI COMPONENTE PRIORITARE ȘI PATRU INTERFEȚE (ZONE DE CONVERGENȚĂ).....	9
V. ANGAJAMENTE	10
VI. CONȚINUT ȘI IMPLEMENTARE	10
VII. IINTERFEȚE: ZONE DE CONVERGENȚĂ	10
VIII. PROCEDURA DE EVALUARE	11
VIII.I COMPONENTA „SOCIALĂ” (S).....	144
VIII.II COMPONENTA DE „DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI ECONOMICĂ” (D)	277
VIII.III COMPONENTA DE „CUNOAȘTERE ȘI EDUCAȚIE” (K)	399
ANEXA A	522
ANEXA B.....	600
1. COMPONENTA „SOCIALĂ”	600
2. COMPONENTA DE „DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI ECONOMICĂ”	688
3. COMPONENTA DE „CUNOAȘTERE ȘI EDUCAȚIE”	744

Recomandarea Comitetului de Miniștri pentru Statele Membre în ce privește Strategia patrimoniului cultural european pentru Secolul XXI

(Adoptată de Comitetul de Miniștri la data de 22 februarie 2017, la cea de-a 1278-a întrunire a miniștrilor adjuncți)

Comitetul de Miniștri ai Consiliului Europei, în temeiul Articolului 15.b din Statutul Consiliului Europei,

Luând în considerare faptul că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o unitate mai strânsă între membrii săi și că acest lucru poate fi urmărit, în special, prin acțiunea comună în domeniul culturii și patrimoniului cultural;

Având în vedere munca de pionierat a Consiliului Europei în domeniul patrimoniului cultural și, în special, Anul european al patrimoniului arhitectural organizat în 1975, care s-a încheiat prin Carta europeană a patrimoniului arhitectural (Carta de la Amsterdam), și care a dus la conștientizarea mai accentuată, la nivel european, a importanței patrimoniului și la adoptarea politicilor integrate de patrimoniu în toate statele membre;

Luând în considerare contribuția de neprețuit a experților din domeniul patrimoniului reflectată într-o serie de convenții, a căror implementare și aplicare revine statelor membre ale Consiliului Europei în colaborare cu organizațiile/părțile interesate relevante, adică:

- Convenția culturală europeană (ETS nr. 18), semnată la Paris la data de 19 decembrie 1954;
- Convenția pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei (ETS nr. 121), semnată la Granada la data de 3 octombrie 1985;
- Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită) (ETS nr. 143), semnată la Valletta la data de 16 ianuarie 1992;
- Convenția europeană a peisajului (ETS Nr. 176), semnată la Florența la data de 20 octombrie 2000;
- Convenția cadru a Consiliului Europei privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate (CETS nr. 199), semnată la Faro la data de 27 octombrie 2005;

Subliniind contribuția acestor convenții pentru organizarea unui cadru de referință de bază pentru politicile naționale din domeniul patrimoniului cultural;

Convinși fiind că protejarea, conservarea, promovarea și valorificarea patrimoniului cultural ajută la construirea unor societăți mai incluzive și mai echitabile, bazate pe principiile constitutive ale moștenirii comune a popoarelor Europei;

Convinși fiind că politicile de patrimoniu contribuie la îmbunătățirea mediului de viață și calitatea vieții europenilor și că joacă un rol semnificativ în întărirea țesutului social și a progresului

economic;

Subliniind faptul că managementul patrimoniului cultural, care respectă pe deplin principiile democrației și ale drepturilor omului, constituie o provocare pentru toate societățile din Europa și, mai mult, pentru lumea întreagă, și că abordarea europeană poate ajuta la întărirea coerenței și eficacității măsurilor ce urmează să fie adoptate la nivelul fiecărui stat-membru;

Hotărâți fiind să urmăm Declarația de la Namur adoptată la cea de-a șasea Conferință a miniștrilor din Europa cu responsabilități în domeniul patrimoniului cultural (Namur, 23 și 24 aprilie, 2015);

Evocând declarația finală al celei de-a zecea Conferințe a miniștrilor culturii din țările membre ale Consiliului Europei (Moscova, aprilie 2013), care a confirmat rolul Consiliului Europei ca organizație paneuropeană de seamă în domeniul culturii;

Fiind conștienți de contribuția hotărâtoare a altor organizații internaționale, în mod special a UNESCO, de a proteja, salvarda, conserva și de a valorifica intens patrimoniul și salutând inițiativa Comisiei Europene¹ de a declara anul 2018 ca Anul european al patrimoniului cultural;

Remarcând faptul că patrimoniul cultural este pilonul de bază al culturii și ambele domenii se confruntă cu provocări comune;

Luând în considerare faptul că resursele bugetare și umane, atât la nivel european, cât și la nivelul unor statele membre, devin tot mai necorespunzătoare pentru a asigura conservarea și restaurarea patrimoniul european, și să asigure astfel că acesta poate fi transmis ca moștenire generațiilor viitoare;

Având în vedere Strategia patrimoniului cultural european pentru secolul XXI, concepută pe baza concluziilor miniștrilor europeni cu responsabilități în domeniul patrimoniului cultural, de către Comitetul de Organizare pentru Cultură, Patrimoniu și Peisaj (COCPP), și recunoscându-i relevanța și valoarea pentru toate statele membre și pentru cele ne-membre, părți ale Convenției Europene pentru Cultură;

Observând că una dintre trăsăturile principale ale Strategiei este practica și experiența împărtășită între statele membre, ceea ce le dă posibilitatea să fie surse reciproce de inspirație pentru a facilita implementarea strategiei, Comitetul de Miniștri:

1. Recomandă ca guvernele statelor membre:

- a. să adopte și să implementeze strategia pendinte acestei recomandări, la nivelurile de guvernare adecvate, în conformitate cu prevederile și practicile legale aplicabile la nivel național;
- b. să distribuie cât mai larg strategia la nivelul organizațiilor interesate, guvernamentale și neguvernamentale, la nivelul autorităților regionale și locale, al profesioniștilor, al asociațiilor locale și al societății civile, și să încurajeze aceste entități să joace un rol activ în promovarea unei implementări eficiente a strategiei și a atingerii obiectivelor sale;
- c. să se inspire, acolo unde este potrivit, din exemplele de bune practici înregistrate și

¹ Paragraful mai poate fi modificat, după cum urmează: și salutând decizia Consiliului și Parlamentului European de a proclama anul 2018 ca Anul European al Patrimoniului Cultural.

aduse la zi în sistemul HEREIN;

- d. să asigure pașii următori ai procesului de evaluare, componentă integrală a strategiei și a implementării sale;
2. Invită Statele Părți ale Convenției Culturale Europene, care nu sunt membre ale Consiliului Europei, să accepte Strategia ca document de referință și să-l urmeze conform propriului sistem legal și al propriei practici;
 3. Salută inițiativa Comisiei Europene de a declara anul 2018 Anul European al Patrimoniului Cultural, și încurajează sinergii prin implementarea acestei Strategii.

CUVÂNT ÎNAINTE

Strategia patrimoniului cultural european pentru secolul XXI trebuie privită pe fundalul schimbărilor care s-au produs în privința conceptului de patrimoniu, care își are rădăcinile în însăși istoria Europei, în special în secolele XVIII și XIX. Poate fi util să facem referință la unele dintre reperle semnificative din istoria complexă a acestui concept și la politicile de patrimoniu care ne dezvăluie atât curentele comune, cât și diferențele evidente existente în diversele țări europene, diferențe care rezultă din împrejurările specifice fiecărui stat și din relația fiecăruia cu patrimoniul și istoria.

Fiind moștenitoare a valorilor antichității revendicate și redescoperite de Renaștere și Iluminism, în special prin tradiția romană și a papalității, protejarea patrimoniului a intrat în sfera publică, religioasă și privată cu scopul conservării și transmiterii obiectelor, ritualurilor și vestigiilor trecutului către generațiile viitoare. Începând cu secolul XVII, „anticari” erudiți de pe tot cuprinsul Europei au strâns colecții de obiecte diverse, au creat primele muzee și au înființat societăți ale oamenilor erudiți. Unele țări, precum Suedia, au adoptat la acea vreme prevederi cu caracter oficial. Revoluția Franceză, cu măsurile sale contradictorii – atât destructive, cât și de protecție – și răsturnările sale, inclusiv cazurile de jaf de după naționalizarea proprietăților, a marcat un punct de cotitură.

Apoi s-au implicat intelectualii. În 1799, Goethe a impus conceptul de proprietate colectivă și de protejarea patrimoniului: „Toate operele de artă aparțin de drept întregii omeniri, iar dacă le deții în proprietate, trebuie să le conservi”.² În 1825, Victor Hugo în pamfletul intitulat „Război împotriva demolatorilor” scria: „Ne putem referi la o clădire în două sensuri: utilizarea și frumusețe. Utilizarea aparține proprietarului, frumosul întregii lumi. De aceea distrugerea ei depășește dreptul celui care o posedă”.³ Roadele iluminismului – muzeele de artă, de știință și tehnologie – au fost deschise publicului într-un număr de țări. În Franța, alături de naționalizarea proprietăților, procesul de instituționalizare a avut o componentă educațională.

În secolul XIX, într-o Europă fărâmițată în națiuni în conflict, mișcările naționale și, mai apoi, revoluțiile de la 1848, au căutat să justifice și să întărească existența statelor, dintre care unele se formau abia, iar altele erau amenințate. Oamenii s-au orientat spre trecut pentru a-și dobândi propria identitate. Treptat, accentul s-a mutat de la ideea monumentului în amintirea unei persoane sau a unui eveniment (de la latinescul *monumentum* – o structură memorială, de la verbul *monere* – a aminti cuiva), la aceea a unui monument cu valoare istorică și artistică. Peste tot în Europa, au început să apară politici de patrimoniu. Au fost alcătuite inventare, urmate de legi care încetul cu încetul au pus bazele reglementărilor care guvernează protecția, conservarea și punerea în valoare.

La începutul secolului XX, austriacul Alois Riegl a avansat o tipologie a monumentelor după o serie de valori pe care le-a atribuit fiecărui monument. El a accentuat conceptele de protecție, conservare și restaurare. Aceste principii au fost apoi încorporate în legislația națională a tuturor țărilor

² Goethe J. W. (von) (1799), *Propyläen. Eine periodische Schrift*, Tübingen, citat în Swenson A. (2013), *The rise of heritage. Preserving the past in France, Germany and England, 1789-1914*, Cambridge University Press, p.278.

³ Hugo V, *Sur la destruction des monuments en France* (1825), în : *Guerre aux Démolisseurs, Revue des deux mondes*, tome 5 (1832), pp. 607-622.

europene, fiind o moștenire de care beneficiază Consiliul Statelor Europene.

În 1931, la primul Congres internațional al arhitecților și tehnicienilor specializați în monumente istorice, care a avut loc la Atena, s-a adoptat o cartă fondatoare (Carta de la Atena pentru restaurarea monumentelor istorice), care a afirmat principiile jalonate deja de Riegl. Aceasta recomandă ca orice tip de utilizare a monumentelor să respecte natura istorică sau artistică a acestora și să acorde o atenție deosebită monumentelor și împrejurimilor acestora atunci când se planifică un proiect. Carta mai sublinia importanța colaborării dintre curatori, arhitecți și oameni de știință și, în ultimul rând, chema la cooperare internațională, o noutate în domeniul „patrimoniului artistic și arheologic”. Contextul special din perioada postbelică și activitatea desfășurată de UNESCO în scopul salvării siturilor emblematice din toată lumea i-a determinat pe acești specialiști și pe succesorii lor ca la cel de-al doilea Congres al internațional al arhitecților și tehnicienilor specializați în monumente istorice, care a avut loc la Veneția în 1964, ținând seama de o propunere UNESCO, să înființeze Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor (ICOMOS). Acest al doilea congres a adoptat 13 rezoluții, prima fiind Carta internațională pentru conservarea și restaurarea monumentelor și siturilor, cunoscută mai curând sub numele de Carta de la Veneția.

În anii 1970, expresia „monument istoric” a fost înlocuită cu termenul de „patrimoniul cultural”, prima fiind de-atunci rezervată valorilor protejate prin lege. Această schimbare, cuprinzând o lărgire considerabilă a sferei conceptului, s-a produs într-un context socio-economic, politic și cultural ce a coincis cu criza petrolului din 1973 și cu schimbările profunde ale stilurilor de viață. Convenția privitoare la protejarea patrimoniului mondial, cultural și natural (UNESCO, 1972) și Anul european al patrimoniului arhitectural, care s-au fundamentat pe motto-ul „Un viitor pentru trecutul nostru” (Consiliul Europei, 1975), au fost trăsăturile-cheie ale acestei schimbări. Căderea Zidului Berlinului în 1989 a transformat granițe și a creat noi spații partajate.

Bazându-se pe soliditatea experienței sale, rezultat al 40 de ani de discuții și schimburi de opinii între experți și reprezentanți ai politicului, Consiliul Europei a întocmit și, după ce au fost adoptate, a implementat o serie de convenții fondatoare care au fost transpuse în legislațiile naționale ale țărilor europene, creând astfel bazele unei Europe extinse a patrimoniului:

- Convenția culturală europeană (Paris, 1954 – ETS nr. 18) (n.tr. România a aderat la Convenție prin L nr. 77-1991);
- Convenția pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei (Granada, 1985 – ETS nr. 121) (n.tr. ratificată de România prin L nr. 157-1997);
- Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită) (Valletta, 1992 – ETS nr. 143) (n.tr. ratificată de România prin L nr. 150-1997);
- Convenția europeană a peisajului (Florența, 2000 – ETS nr. 176) (n.tr. ratificată de România prin L nr. 451-2002);
- Convenția cadru privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate (Faro, 2005 – CETS nr. 199) (n.tr. neratificată de România).

Aceste convenții au devenit texte de referință cărora li s-au adăugat o serie de declarații, recomandări și hotărâri.⁴

⁴ Disponibil la: www.herein-system.eu/council-europe.

Strategia patrimoniului cultural european pentru secolul XXI este moștenitoarea acestei întregi tradiții de reflecție, schimb și cooperare întărită în ultimii 40 de ani. Problemele care ne preocupă acum, la începutul secolului XXI, nu mai sunt cele despre de ce sau cum ar trebui să protejăm, să restaurăm sau să punem în valoare patrimoniul, ci mai curând: „Pentru cine ar trebui să o facem?” Acesta este chiar demersul explicativ al Convenției cadru de la Faro privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate, care fundamentează întreg procesul Strategiei patrimoniului cultural european pentru secolul XXI.

I. CADRUL GENERAL

Originile Strategiei patrimoniului cultural european pentru secolul XXI se pot afla în numeroasele realizări ale Consiliului Europei care, încă de la Convenția culturală europeană, a ajutat la conturarea politicilor de patrimoniu din majoritatea țărilor europene, ceea ce a dus la cooperarea dintre acestea. De asemenea strategia se bazează pe activitatea desfășurată de UNESCO și de Uniunea Europeană, și pe discuțiile care au avut loc în organizațiile internaționale non-guvernamentale și în rețelele care se preocupă intens de patrimoniu, și care s-au implicat în construirea acestei strategii.

Interesul față de patrimoniul cultural, la scară europeană și internațională, datează încă de la sfârșitul secolului XIX și se dezvoltă în continuare. Acest interes este exprimat în textele fondatoare și, în special, în Convențiile de la Haga privind legile și uzanțele războiului terestru (1899, 1907), Convenția pentru protecția bunurilor Culturale în caz de conflict armat (1954), și cartele de la Atena (1931) și Veneția (1964) referitoare la restaurarea monumentelor. Cele mai recente texte de referință sunt Convenția UNESCO pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial (2003), Convenția UNESCO asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale (2005) și Convenția cadru a Consiliului Europei privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate (2005), care subliniază nevoia unei mai mari participări din partea cetățenilor și capacitatea comunităților locale, a cetățenilor și a societății civile de a recunoaște ca patrimoniu ceea ce are însemnătate pentru ei, și de a respecta, conserva, transmite și îmbogăți acel patrimoniu.

Totuși, continentul nostru a trecut prin multe schimbări care au constituit provocări în ce privește „traul împreună” și susținerea principiilor pe care se fondează democrația, patrimoniul comun al Statelor Membre ale Consiliului Europei.

Schimbările demografice și climatice, răspândirea turismului de masă la nivel global, numărul sporit de dezastre naturale sau provocate de om, tentația izolaționismului comunitar, sciziunile inter-generaționale, criza economică și apariția unor provocări în ce privește violările grave ale valorilor libertății, toleranței și democrației pe care se bazează societățile noastre – toate aceste provocări solicită răspunsuri coerente, cuprinzătoare și dătătoare de inspirație.

Patrimoniul cultural, prin toate componentele sale, tangibile și intangibile, este un factor cheie pentru ca societățile noastre să se concentreze din nou asupra dialogului dintre culturi, respectului pentru identități și diversitate și asupra sentimentului de apartenență la o comunitate a valorilor. Patrimoniul cultural poate juca un rol cheie ca mijloc de construire, negociere și afirmare a identității.

Patrimoniul cultural mai este și un factor puternic ce contribuie la dezvoltarea economică prin activitățile pe care le generează și politicile care îl susțin. Acesta poate ajuta la atingerea obiectivelor din alte sectoare, constituind o resursă de neprețuit pentru domeniile educației, muncii, turismului și dezvoltării durabile.

Există o nevoie presantă de a re poziționa politicile de patrimoniu cultural în centrul unei abordări integrate care să se concentreze pe conservare, protecție și promovarea a patrimoniului de către societate în ansamblul ei – atât la nivelul autorităților naționale, cât și de către comunități, care sunt custozii ai acestui patrimoniu – astfel încât toți, de la cei mai implicați, până la cei cu legături mai depărtate, să îl poată aprecia și să aibă acel sentiment al responsabilității.

Această provocare nu poate fi asumată de fiecare stat în mod izolat. Efortul fiecăruia trebuie dus mai departe, sprijinit și amplificat de toate celelalte printr-o conștientizare comună, armonioasă și acțiuni consecvente. Acesta este scopul strategiei pentru secolul XXI.

II. SFERA DE ACȚIUNE

Strategia patrimoniului cultural european pentru secolul XXI urmărește o abordare incluzivă și implică nu doar autoritățile publice locale, naționale și europene, dar și toate părțile interesate de patrimoniu, ceea ce îi include pe profesioniști, organizații (internaționale) neguvernamentale, voluntari și societatea civilă.

Aceasta promovează buna guvernare⁵ bazată pe managementul participativ care se referă în primul rând la nivelurile național, regional și local. Pentru că tocmai autoritățile locale sunt cele care au o relație nemijlocită cu patrimoniul lor pe care-l administrează zilnic. De aceea, la acest nivel, cetățenii trebuie să fie încurajați să joace un rol mai mare în implementarea acestei strategii, în contextul acțiunilor publice și prin cooperare mai apropiată cu activitatea desfășurată de profesioniști și agențiile publice interesate.

Conceptul de patrimoniu cultural s-a schimbat semnificativ în ultimele decenii iar situația sa continuă să varieze în funcție de societatea în care se află. Categoriile separate obișnuite dispar făcând loc unei abordări holistice: patrimoniu cultural, care cuprinde o dimensiune intangibilă, know-how și atitudini, este legat inextricabil de contextul și de mediul său natural și cultural. Apar noi relații între patrimoniu cultural și creația contemporană, permițând lărgirea sferei creativității și inovației.

Conform Convenției cadru Faro, recunoașterea patrimoniului este concepută ca o responsabilitate comună: patrimoniu nu se mai limitează la acele elemente recunoscute oficial ca atare de autoritățile naționale – patrimoniu protejat – ci include acum acele elemente considerate drept patrimoniu de către populația și autoritățile locale. Această evoluție cere abordări manageriale noi, mai participative și o mai mare colaborare.

Patrimoniu este un bun neregenerabil a cărui conservare, protecție, restaurare și punere în valoare revine societății în ansamblu, inclusiv sferelor politicii, juridicii și administrativului. În consecință, apare nevoia de a defini rolurile tuturor celor implicați și de a oferi cetățenilor în special mijloacele de a-și asuma responsabilitățile. Astfel, conștientizarea, cercetarea și instruirea sunt esențiale. Instruirea este vitală pentru a păstra și a transmite cunoștințele și aptitudinile europene care, ele însele, sunt o formă de patrimoniu ce poate fi fructificată. Această abordare trebuie să se bazeze pe dialogul dintre stat, cetățeni și profesioniști, în scopul câștigului reciproc.

⁵ Buna guvernare este un concept care inspiră conduita politicilor publice și pe cei care dețin funcții publice în a-și îndeplini sarcinile. Aceasta include principii ca – a se vedea ca referință Strategia Consiliului Europei pentru inovare și bună guvernare la nivel local, adoptată de Comitetul Miniștrilor la 8 martie 2008 - ținerea de alegeri libere și echitabile, respectul pentru diversitate, transparență și comportament etic, răspundere, deschidere și participare la managementul afacerilor publice, durabilitate și viziune pe termen lung, utilizarea sănătoasă și responsabilă a fondurilor publice etc. Expresia „managementul participativ” se utilizează aici ca termen concis pentru deschiderea față de nevoile și așteptările organizațiilor interesate, pentru promptitudinea celor care ocupă poziții publice de a le asculta și de a reacționa la așteptările sau întrebările acestora, furnizând politici publice într-un spirit al deschiderii, răspunderii și proprietății comune.

Patrimoniul este o trăsătură definitorie a Europei, iar o înțelegere extensivă a acestuia necesită cercetare interdisciplinară. Dată fiind bogăția și diversitatea unice, patrimoniul este un factor important al identității și atractivității continentului. Este o mărturie a schimburilor politice, culturale, artistice, științifice, spirituale, filosofice și comerciale care au contribuit la formarea identității europene. În acest sens, el ne face să ne înțelegem mai bine pe noi și pe ceilalți.

III. SCOP ȘI OBIECTIVE

Strategia se bazează pe valorile principale ale Consiliului Europei: democrație, respect față de drepturile omului și față de libertățile fundamentale, deschidere și dialog, aceeași demnitate pentru toți, respect reciproc și sensibilitate la diversitate. Aceasta încearcă să încurajeze și să faciliteze implementarea convențiilor referitoare la patrimoniu. Susține o abordare comună și unificatoare față de patrimoniu și de modul în care acesta ar trebui administrat, pornind de la un cadru legal eficient care să asigure conservarea integrată a patrimoniului, în sensul Rezoluției Res(76)28 a Comitetului de Miniștri ai Consiliului Europei privitoare la adaptarea legilor și regulamentelor la cerințele conservării integrate a patrimoniului de arhitectură, și implicarea tuturor actorilor importanți, instituționali sau de alt gen, și a reprezentanților profesioniștilor și societății civile, la nivel local, național, european și internațional.

Ea încearcă să creeze o sinergie între instrumentele și politicile existente și să le îmbunătățească și înmulțească, după caz, în special pe baza instrumentelor juridice în vigoare la nivel internațional și european. În plus, subliniază experiența și realizările din țările europene, prin diseminarea și distribuirea lor prin sistemul HEREIN, o rețea de informații despre patrimoniul cultural european.

Strategia are ca scop în continuare să ajute la construirea unor societăți pașnice, conștiente de diversitatea lor și de bogăția pe care aceasta o reprezintă, societăți atractive în ce privește forța de muncă și dezvoltarea economică, în care există o calitate superioară a vieții și a mediului de viață.

IV. TREI COMPONENTE PRIORITARE ȘI PATRU INTERFEȚE (ZONE DE CONVERGENȚĂ)

Strategia se bazează pe trei componente:

1. Componenta „socială” valorifică bunurile de patrimoniu pentru a promova diversitatea, capacitatea comunităților patrimoniale și guvernanta participativă.
2. Componenta de „dezvoltare teritorială și economică” caută să consolideze contribuția patrimoniului la dezvoltarea durabilă, bazată pe resurse locale, turism și ocuparea forței de muncă.
3. Componenta de „cunoaștere și educație” se concentrează, prin patrimoniu, pe educație, cercetare și probleme ale instruirii continue, prin înființarea de centre de cunoaștere a patrimoniului și pentru instruire în meșteșuguri și profesii prin programe adecvate de învățare, instruire și cercetare.

Aceste „componente” interacționează în patru zone de convergență: între componenta socială și componenta de dezvoltare teritorială și economică; între componenta teritorială și componenta de

dezvoltare economică și cea de cunoaștere și educație, între componenta de cunoaștere și educație și cea socială și, în sfârșit, între toate cele trei componente.

Coerența generală și specificul acestei strategii decurg din echilibrul dintre diversele componente și ariile lor de convergență.

V. ANGAJAMENTE

Strategia este supusă discuției statelor membre ale Consiliului Europei și altor State Părți ale Convenției culturale europene.⁶ Statele respective sunt încurajate să o respecte în acord cu sistemele lor constituționale și să ia toate măsurile adecvate pentru a-i atinge obiectivele.

Evident că aceste măsuri poate că sunt deja luate, dar noi inițiative se pot dovedi necesare. Statele vor iniția cu bună credință pașii necesari pentru a implementa recomandările cuprinse în această strategie și pentru a se sprijini reciproc prin schimburi de experiență, de cunoștințe, de cercetare și de bune practici.

Baza de date HEREIN oferă multe exemple de bune practici. Statele sunt invitate să apeleze la această bază de date și să-i adauge noi practici în spiritul acestei strategii. Sunt binevenite și contribuții din partea autorităților locale, organizațiilor interesate din teritoriu, asociațiilor, profesioniștilor și din partea societății civile; acestea vor fi promovate în cooperare cu Coordonatorii Naționali HEREIN.

VI. CONȚINUT ȘI IMPLEMENTARE

Fiecare componentă se leagă de o serie de provocări, dintre care unele se suprapun cu una sau ambele componente. Au fost formulate un număr de recomandări menite să abordeze aceste provocări. Implementarea acestor recomandări va reveni fiecărui stat, după prioritățile, mijloacele și resursele sale. Fiecare recomandare este detaliată în planuri de acțiuni propuse sub forma de sugestii, ilustrate, prin exemple, cu acțiuni deja desfășurate în anumite state (pentru informații suplimentare în acest sens, vezi Anexa B).

VII. INTERFEȚE: ZONE DE CONVERGENȚĂ

Unele dintre acțiunile identificate mai sus se pot aplica în cazul a două sau chiar trei componente. Aceste interfețe sunt arii reale de convergență care sunt inevitabile și trebuie văzute ca un indiciu al consistenței strategiei. De exemplu, unele dintre acțiunile propuse se înscriu atât la componenta „socială” și la componenta de „dezvoltare teritorială și economică” sau la componenta „socială” și componenta de „cunoaștere și educație”, sau la componenta de „dezvoltare teritorială și economică” și la componenta de „cunoaștere și educație”. Unele dintre acțiuni pot fi comune celor trei abordări. Diagrama de mai jos (p. 59) ilustrează această situație.

⁶ Această strategie este propusă statelor membre ale Consiliului Europei și Statelor Părți ale Convenției culturale europene pe baza Recomandării CM/Rec(2017)1 a Comitetului de Miniștrii al Consiliului Europei, a cărei parte integrantă este.

VIII. PROCEDURA DE EVALUARE

Evaluarea strategiei trebuie făcută în conformitate cu principiile monitorizării „soft” atât la nivel european, cât și național. Procedura de evaluare pentru abordarea integrată a patrimoniului este prezentată în Anexa A.

La nivelul Consiliului Europei, HEREIN este instrumentul de referință pentru monitorizarea strategiei și un canal pentru schimbul de bune practici. În scopul atingerii acestui obiectiv, un grup de sprijin are sarcina de a ajuta secretariatul să adapteze formatul rapoartelor naționale. Coordonatorii naționali vor primi informații despre strategie. O platformă ad-hoc, ale cărei componente și termeni de referință vor fi decise de Comitetul de Organizare pentru Cultură, Patrimoniul și Peisaj (COCPP), va evalua strategia pe baza informațiilor strânse de HEREIN și va înainta un raport anual către COCPP, care va intra în vigoare din 2018. Pentru a arăta în plus ce progres s-a înregistrat, acest raport va identifica recomandările pe baza cărora trebuie concentrate eforturile și va înainta orice fel de actualizări propuse. O primă evaluare generală este propusă pentru 2020, astfel încât orice fel de ajustări necesare la strategie să poată fi făcute.

La nivel național, diagrama de mai sus și sistemul de evaluare propus în Anexa A vor da posibilitatea fiecărui stat să își analizeze imediat politica proprie de patrimoniu, prin folosirea abordării conform celor trei componente cu interfețele lor, și să identifice domeniile prioritare de acțiune. Funcția de *crowdfunding* a HEREIN va fi utilizată de state pentru a se inspira din pașii făcuți de alte țări. Fiecărui stat îi revine sarcina de a defini sistemul de monitorizare și evaluare cel mai adecvat, posibil inspirându-se din munca desfășurată în rapoartele naționale HEREIN.

(Anexele A și B pot fi găsite la sfârșitul acestui document)

S

VIII.I COMPONENTA „SOCIALĂ” (S)

Componenta „socială” (S) se concentrează pe relația dintre patrimoniu și societăți, pe calitatea de cetățean, pe transmiterea și împărtășirea valorilor democrației prin guvernare participativă și prin bună guvernare prin intermediul managementului participativ.

Provocări

- S1. Coexistență pașnică
- S2. Îmbunătățirea calității vieții
- S3. Contribuția la binele și sănătatea oamenilor
- S4. Protejarea memoriei colective
- S5. Instituirea unei bune guvernări
- S6. Promovarea managementului participativ
- S7. Optimizarea implementării convențiilor
- S8. Promovarea unei abordări incluzive a patrimoniului

Recomandări

Recomandarea S1

Încurajarea implicării cetățenilor și autorităților locale în fructificarea patrimoniul cotidian

Patrimoniul care ne înconjoară, sub toate formele sale diverse, tangibile și intangibile, trebuie să fie preocuparea cetățenilor de toate vârstele, a locuitorilor vechi și a celor noi deopotrivă, pentru că face parte din mediul nostru cotidian. Implicarea individuală sau colectivă este rezultatul unui proces care începe cu conștientizarea și ajunge la participarea activă la proiecte implementate de autoritățile locale și de asociații pentru a identifica, interpreta, studia și promova patrimoniul. Această abordare participativă a patrimoniului se bazează pe diverse abordări și mijloace de expresie, de la cele mai tradiționale la cele mai inovatoare. Ea cere o conștientizare sporită a așteptărilor sociale și contribuie, la un nivel mai larg, la democrația participativă.

Provocări relevante	S2	S4	S6	S8			
Interfețe	D1	D3	K1	K3			

Direcții de acțiune

- Organizarea de vizite de explorare organizate de locuitori și profesioniști din domeniul patrimoniului: în cartiere, sate, orașe, ateliere de meșteșuguri, muzee, biblioteci etc.
- Încurajarea demonstrațiilor susținute de meșteri locali pentru a descoperi și promova aptitudinile și know-how-ul local
- Organizarea de evenimente care să încorporeze aspecte ale patrimoniului vernacular (cuptoare de brutărie, manufacturi de ulei, motoare cu aburi, muzee locale, dans, legende, tradiții etc.)
- Sondarea cererii sociale pentru a identifica așteptările, interesele oamenilor și ceea ce le place și nu le place (de la tineri, pensionari, nou veniți etc.)
- Sporirea conștientizării importanței instrumentelor digitale pentru promovarea și comunicarea patrimoniului
- Introducerea unei politici de publicare: broșuri, lucrări științifice
- Producerea de programe audio-vizuale și digitale prin implicarea populației: programe de televiziune și radio, comunicarea online a proiectelor sau a concursurilor (presă etc.) pentru a încuraja participarea cetățenilor activi
- Dezvoltarea proiectelor participative pentru identificare a patrimoniului și dezvoltarea proiectelor care să includă patrimoniul

Public țintă: local

Exemplu de acțiune

- „SOS Patrimoine”: buletine informative create de Fundația Rurală Valonă, utile tuturor cetățenilor implicați în conservarea unui obiect de patrimoniu (Belgia, Valonia)
www.frw.be

Recomandarea S2

Creșterea accesibilității patrimoniului

Accesibilitatea la patrimoniu, fie la distanță sau *in situ*, este o valoare adăugată și un scop pentru patrimoniul nostru, care este un bun comun. Sub diversele sale forme, tangibile și virtuale, fizice și cognitive, acesta poate fi utilizat pentru a sensibiliza o gamă de percepții umane. Această căutare se împletește cu respectul față de diversitate și modul în care oamenii interpretează propunerile ce li se fac. Căutarea trebuie să se bazeze pe o cunoaștere amănunțită a potențialelor grupuri-țintă și a nevoilor acestora, și să se manifeste prin rigoare și creativitate pentru a atrage și a lărgi publicul și a-i implica activ. Un spectru larg de metode și tehnici sunt disponibile pentru dezvoltarea experienței în domeniul patrimoniului, iar mecanismele implică atât participarea umană, cât și realitatea augmentată. Instrumentele și rețelele digitale – în special internetul – oferă posibilități nemaîntâlnite pentru noi căi de acces care încurajează interactivitatea. Patrimoniul, care ilustrează geniul creator al umanității de-a lungul secolelor, mai este și o sursă de creativitate. Dezvăluirea patrimoniului facilitează accesul la acesta, iar scopul va fi atins atunci când un grup de oameni se vor familiariza cu patrimoniul la care au acces în comun.

Provocări relevante	S1	S2	S5	S7			
<i>Interfețe</i>	<i>D1</i>	<i>D3</i>	<i>K1</i>	<i>K3</i>			

Direcții de acțiune

- Efectuarea de îmbunătățiri pentru a spori siguranța în sit și a permite, pe cât posibil, accesul vizitatorilor cu dizabilități fizice și senzoriale
- Întreprinderea unor analize și, în lumina acestora, îmbunătățirea signalecticii
- Conceperea formulărilor și metodelor de prezentare din perspectivă etică pentru a răspunde diversității grupurilor țintă și modului acestora de interpretare a patrimoniului
- Introducerea de stimulente pentru grupuri specifice (tineri, utilizatori care nu frecventează de obicei asemenea situri etc.)
- Desfășurarea unor campanii de creștere a conștientizării (în presă, în presa pentru copii, jocuri/competiții etc.)
- Crearea de prezentări și materiale interpretative multi-lingvistice

- Conceperea unor metode de prezentare interactive, distractive și creative
- Inițierea vizitatorilor în diverse modalități de percepere a patrimoniului
- Dezvoltarea experiențelor oferite de patrimoniu prin combinarea diverselor forme de expresie culturală (dans, muzică, meserii tradiționale sau noi, gastronomie etc.) și apelul la diversele laturi ale naturii umane (simțuri, sentimente, cunoaștere)
- Producerea de programe audio-vizuale
- Încurajarea descoperirii virtuale, de la distanță, a patrimoniului prin utilizarea tehnologiilor de ultimă oră și a rețelelor sociale
- Strângerea și prezentarea relatărilor cetățenilor despre patrimoniu
- Promovarea unei abordări interdisciplinare a patrimoniului

Publicul țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- Activități desfășurate pe parcursul Zilelor Europene ale Patrimoniului (Europa)
<http://pjp-eu.coe.int/en/web/ehd-jep>

Recomandarea S3

Utilizarea patrimoniului pentru afirmarea și transmiterea valorilor fundamentale ale Europei și ale societății europene

În toată splendoarea și diversitatea sa, patrimoniul cultural îi poate ajuta pe cetățenii Europei să privească dincolo de specificul național, de particularitățile regionale sau locale și să făurească și să dezvolte sentimentul apartenenței și al unei istorii comune, conform cu valorile fundamentale europene ale umanismului și democrației. Patrimoniul cultural ne permite să înțelegem rolul influențelor exogene (tangibile și intangibile) în timp și spațiu. El subliniază importanța cunoștințelor, aptitudinilor și know-how-ului, importat sau exportat, care au apărut în Europa de-a lungul timpului. În plus, patrimoniul cultural ne poate arăta cum aceste influențe diverse au contribuit și continuă să contribuie la construirea societății europene, a trăsăturilor și idealurilor sale.

Provocări relevante	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8
<i>Interfețe</i>	<i>D1</i>	<i>K1</i>	<i>K3</i>	<i>K6</i>				

Direcții de acțiune

- Utilizarea multiplelor și variatelor expresii ale patrimoniului pentru a promova și răspândi valorile fundamentale ale Europei și ale culturii și societății europene
- Sublinierea faptului că diversitatea patrimoniului nostru cultural are atât o dimensiune europeană, cât și una locală
- Identificarea și sublinierea influențelor exogene tangibile și intangibile care au contribuit la istoria societății și culturii europene
- Identificarea și scoaterea în evidență a aptitudinilor și know-how-ului, importate sau exportate
- Utilizarea unor formule și prezentări adaptate tipului de public pentru a demonstra că patrimoniul nostru și diversitatea noastră culturală sunt valori pentru viitorului Europei
- Crearea de materiale scrise, audio-vizuale și digitale în mai multe limbi care să genereze legături între un anumit sit sau eveniment specific și alte culturi implicate
- Participarea la Zilele Europene ale Patrimoniului și la alte evenimente care pun în valoare legătura dintre patrimoniul cultural și valorile, idealurile și principiile europene
- Diseminarea spiritului care stă la baza „Mărcii Patrimoniului European” pentru a genera entuziasm prin folosirea exemplelor de patrimoniul cultural local și regional
- Încurajarea și promovarea programului „Capitalele Culturale Europene”
- Alcătuirea unei istorii colective și interdisciplinare a patrimoniului în Europa

Public țintă: local, regional, european

Exemplu de acțiune

- Premiul Europa Nostra și Marca Patrimoniului European, Academia de Muzică F. Liszt (Ungaria)

Recomandarea S4

Promovarea patrimoniului ca loc de întâlnire și vehicul pentru dialogul intercultural, pace și toleranță

Monumentele culturale, siturile și instituțiile sunt locuri ideale pentru întâlnire și dialog, în spiritul vechii agore. În calitatea sa de bun comun, patrimoniul consolidează valoarea spațiului public, în care participă cetățeni și vizitatori deopotrivă. Anumite situri și monumente au nevoie de procese de conciliere pentru a rezolva în mod echitabil situații în care diversele comunități atribuie valori contrastante aceluiași obiect de patrimoniu. Prin deschiderea spre patrimoniu și comunicarea cunoștințelor și pasiunii lor, proprietarii privați contribuie și ei la împărtășirea unui obiect de patrimoniu cu ceilalți, ceea ce stimulează gândirea și încurajează dialogul.

Provocări relevante	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8
<i>Interfețe</i>	<i>K1</i>	<i>K2</i>	<i>K3</i>					

Direcții de acțiune

- Scoaterea în evidență a istoriei și valorii locului pentru zonele publice și monumente, pentru a conserva, crea și recrea continuitatea agorei
- Încurajarea dezvoltării urbane prin încorporarea patrimoniului cultural, pentru a stimula utilizarea zonelor publice ca locuri de întâlnire
- Sprijinirea și promovarea inițiativelor publice și private prin utilizarea patrimoniului cultural ca loc de reflecție, schimb de idei și creație
- Dezvoltarea narațiunilor care subliniază valorile interculturale ce pot fi găsite în patrimoniul mobil, imobil și intangibil
- Participare la programul Orașelor Interculturale al Consiliului Europei

Public țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- „O altă poveste”. Trasee interculturale în muzeul din Brera, Italia

<http://valorizzazione.beniculturali.it/it/notizie/259-brera-unaltra-storia-percorsi-interculturali-nel-museo.html>

Recomandarea S5

Încurajarea și evaluarea practicilor și procedurilor de participare a cetățenilor

Participarea cetățenilor, inclusiv în domeniul patrimoniului cultural, este parte a procesului democratic. Ea este rezultatul convergenței voinței politice și al spiritului civic. Prin ea oamenii se pot bucura de patrimoniu, recunoscând în același timp responsabilitatea lor individuală și colectivă față de acesta. În cea mai mare parte a țărilor există o formă de participare a cetățenilor în contextul unor acțiuni publice, organizate sau în alt mod. Identificarea practicilor și procedurilor existente și a domeniilor acestora de aplicare, și evaluarea eficacității și impactului lor ajută la consolidarea a ceea ce s-a realizat deja și la dezvoltarea altor căi de acțiune pentru a întări participarea cetățenească în beneficiul patrimoniului cultural.

Provocări relevante	S1	S3	S5	S6	S7		
Interfețe	D1	D7	K1	K7			

Direcții de acțiune

- Identificarea barierelor față de participarea cetățenilor și punerea în discuție a unor soluții propuse
- Evaluarea practicilor și metodelor existente în scopul dezvoltării participării cetățenilor la guvernarea patrimoniului cultural: identificare, descriere, interpretare, promovare
- Bazat pe rezultatele acelei evaluări, adaptarea procedurilor existente în scopul îmbunătățirii participării cetățenești
- Implementarea de noi abordări de participare

Public țintă: local, regional, național

Exemplu de acțiune

- Societatea Prietenilor Antichităților din Dubrovnik (Croatia)
<http://citywallsdubrovnik.hr/drustvo/?lang=en>

Recomandarea S6

Crearea unui cadru adecvat care să permită autorităților locale și comunităților să acționeze în beneficiul patrimoniului lor și pentru buna sa gestionare

Cetățenii trebuie să-și poată exprima așteptările și să se implice în administrarea patrimoniului lor. Acest lucru își găsește expresia prin formarea de grupuri de oameni care acordă valoare unor aspecte specifice patrimoniului cultural, pe care doresc să-l protejeze și să-l transmită generațiilor viitoare, atât în contextul acțiunilor publice, cât și în afara sa. Cu toate acestea, autoritățile trebuie să acționeze pentru a face posibil ca acest drept cultural legat de patrimoniu să poată fi exercitat. Organizarea cadrului necesar poate depăși granițele politicii de patrimoniu și poate cere inițierea de acțiuni în alte sectoare publice.

Provocări relevante	S1	S2	S4	S5	S6	S7	
Interfețe	K1	K6	D1	D7			

Direcții de acțiune

- Adaptarea legilor și procedurilor existente cu scopul de a iniția parteneriate între diversele niveluri de autoritate, autorități locale și toate organizațiile interesate

- Încurajarea reflecției și dezbaterii publice în ce privește problemele de patrimoniu în joc și căile care trebuie urmate
- Invitarea cetățenilor să ia parte la inventarierea patrimoniului, la lucrările de inspectare și protejare, validate de experți pentru a asigura nivelul adecvat de calitate
- Utilizarea oricărui mijloc posibil pentru a facilita participarea cetățenilor la procesul de identificare, studiere, interpretare, protejare, conservare și de prezentare a patrimoniului cultural
- Facilitarea colectării de resurse financiare participative
- Alcătuirea de carte pentru implicarea în acțiunile publice ale comunităților interesate de patrimoniu
- Încurajarea elaborării de documente pentru dezvoltarea și planificarea regională bazate pe patrimoniu ca bun de valoare, cu implicarea populației

Public țintă: local, regional, național

Exemplu de acțiune:

- Conferința regională consultativă a organizațiilor interesate de cultură și patrimoniu, Regiunea Pays de la Loire (Franța)

www.culture.paysdelaloire.fr/politiques-culturelles/conference-regionale-consultative/

Recomandarea S7

Dezvoltarea și promovarea programelor participative de identificare a patrimoniului

În primul rând patrimoniul trebuie identificat înainte ca populațiile să-l poată recunoaște și să și-l însușească, înainte ca orice alte tipuri de procese de management și promovare să poată fi inițiate. Pentru cetățeni, implicarea în aceste scheme participative este o sursă de împlinire personală; în același timp, atrage atenția asupra mediului imediat, ceea ce va avea repercusiuni mai ample. Sentimentul apartenenței la o regiune și conștientizarea importanței unui mediu de viață de calitate sunt astfel potențate, iar acest lucru stimulează un sentiment al responsabilității colective față de patrimoniu.

Provocări relevante	S2	S4	S5	S6	S7	S8
<i>Interfețe</i>	<i>K1</i>	<i>K2</i>	<i>K3</i>	<i>D3</i>		

Direcții de acțiune

- Crearea de platforme colaborative pentru alcătuirea în comun a inventarelor
- Dezvoltarea programelor și proiectelor participative de identificarea patrimoniului la diverse niveluri teritoriale, cu sprijinul experților și orientate spre un public divers (adulți, copii, persoane vârstnice etc.)

- Furnizarea sprijinului pentru inventare tematice
- Încurajarea proiectelor care sprijină combinarea unei game variate de meșteșuguri
- Promovarea proiectelor care sprijină contextualizarea itemilor identificați, asigurându-ne că prin clasarea lor ca obiecte de patrimoniu nu sunt separate de ambientul natural și context
- Implementarea proiectelor care îmbină sesiunile de instruire cu sesiunile de feedback din partea publicului
- Acordarea priorității acelor inventare de bunuri de valoare periclitată sau amenințată

Public țintă: local, regional, național

Exemplu de acțiune

- Acțiunea desfășurată în cadrul proiectelor Interreg (UE) care adoptă această abordare a patrimoniului, de ex. „Trans-Formarea patrimoniului”(Trans-Formation du patrimoine). <http://muap.be/projets/le-projet-trans-formation-du-patrimoine-interreg-iv>

Recomandarea S8

Încurajarea inițiativelor de reabilitare a patrimoniului venite din partea comunităților și autorităților locale

Alături de patrimoniul recunoscut, mai există și alte situri, obiecte, obiceiuri, activități, tradiții și oameni care le țin vii, lucruri care pot fi identificate de cetățeni ca expresie în permanentă evoluție a valorilor, cunoștințelor și credințelor lor. Trebuie depuse eforturi pentru a ne asigura că aceste forme de patrimoniu, deseori nerecunoscute, nu sunt neglijate. Autoritățile locale și populația trebuie sprijinite în eforturilor lor de a salva de la uitare calupuri întregi ale memoriei lor colective, prin utilizarea de mijloace tangibile și intangibile – dând prioritate celor mai fragile. Este important să sprijinim și să ajutăm aceste inițiative care, împreună cu populația locală, vor ajuta la transmiterea pe cale orală a patrimoniului cultural și la conservarea memoriei sale. Populația locală este ambasadorul de bază al teritoriului în care locuiește, în propriul său interes și în acela al noilor veniți și al turiștilor.

Provocări relevante	S2	S3	S4	S5	S6	S8
<i>Interfețe</i>	<i>D1</i>	<i>D4</i>	<i>K1</i>	<i>K2</i>	<i>K3</i>	<i>K8</i>

Direcții de acțiune

- Intensificarea cunoașterii și informării cetățenilor în ce privește patrimoniul cu scopul de a le da posibilitatea de a participa într-un mod deplin informat
- Prezentarea eforturilor comunităților locale de a dezvălui și de a reabilita patrimoniul uitat (identificare și descoperire, întreținere, promovare)

- Sprijinirea transmiterii tradițiilor orale, apelând la experiența localnicilor
- Sprijinirea inițiativelor locale legate de „memorie și transmiterea istoriei”: vizite, comparare de observații și schimb de amintiri, rapoarte, publicații etc.
- Formarea locuitorilor ca „ambasadori” ai propriului teritoriu (oraș, cartier, companie) astfel încât aceștia să-și poate împărtăși cunoștințele și să-și poată comunica mândria și atașamentul față de teritoriu și patrimoniul său
- Sprijinirea creării sau reactivării legăturilor (intelectuale, emoționale, materiale etc.) dintre cetățeni și patrimoniul cultural

Public țintă: local

Exemplu de acțiune

- Accesibilitatea ca mijloc pentru locuitorii orașului Nantes de a redobândi proprietatea asupra castelului-muzeu, Nantes (Franța)
www.chateaunantes.fr/en/access

Recomandarea S9

Sprijinirea proiectelor intergeneraționale și interculturale de promovare a patrimoniului

Deja există numeroase proiecte inter-generaționale și interculturale menite să promoveze patrimoniul, proiecte care merită să fie sprijinite și dezvoltate. La rândul lor, aceste proiecte, bazate pe dialog, pe respectul față de diversitatea experienței și față de referințele la patrimoniul cultural, și pe schimburi, le dau posibilitatea organizațiilor interesate să-și dezvolte întregul potențial și să sporească elementul de coeziune socială.

Provocări relevante	S1	S3	S4	S5	S6	S8
<i>Interfețe</i>	<i>K2</i>	<i>K4</i>	<i>D1</i>	<i>D3</i>		

Direcții de acțiune

- Extinderea experiențelor de învățare prin care copiii și tinerii pot învăța de la cei vârstnici și vice-versa: evaluări de teren, cioplire a pietrei, zidării cu piatră brută sau acoperiri, vitraliu, fotografie, ateliere pe teme de istorie, reutilizarea digitală a resurselor de patrimoniu etc.
- Formarea de cluburi în care oamenii pot face schimburi de cunoștințe și know-how
- Posibilitatea ca oamenii care nu folosesc noile tehnologii să se familiarizeze cu ele
- Sprijinirea diversității în activitatea de restaurare pe sit, în ce privește vârsta, proveniența socială, țara de baștină, dizabilitate etc.

- Încurajarea schimbului de puncte de vedere despre situările de patrimoniu sau cartiere cu populații mixte: diferite grupuri de vârste, ocupații, locuri de proveniență etc.

Public țintă: local

Exemplu de acțiune

- Ateliere practice care îi ajută pe copii să se dezvolte prin experimentarea directă a diverselor meserii și să facă schimburi inter-generaționale (Franța).

www.loutilenmain.fr

Recomandarea S10

Facilitarea și încurajarea (publică și privată) parteneriatelor în promovarea patrimoniului cultural și a proiectelor de conservare

În contextul conceptului mai larg de patrimoniu și guvernanta participativă, ar fi eficace dezvoltarea parteneriatelor public-private pentru promovarea patrimoniului și a proiectelor de conservare. Guvernanta participativă presupune implicarea societății civile și a cetățenilor în diverse etape ale procesului, de la ideea inițială până la implementare și finanțare. Prin urmare, ar trebui încurajate și dezvoltate surse alternative de finanțare și contribuții de diverse tipuri, dând astfel posibilitatea ca așteptărilor cetățenilor să li se acorde o atenție mai mare.

Căutarea de finanțări suplimentare ar trebui să asigure resurse suplimentare și nu ar trebui să servească drept pretext al retragerii statului. Dimpotrivă, aceste practici noi cer o investiție publică substanțială și coduri etice adecvate pentru a conserva natura, integritatea și sensul patrimoniului, printr-un devotament față de valorile unui proiect comun.

Provocări relevante	S1	S2	S4	S5	S6	S7	S8
<i>Interfețe</i>	<i>D1</i>	<i>D5</i>	<i>D7</i>				

Direcții de acțiune

- Identificarea firmelor posibil interesate de un parteneriat pentru a promova patrimoniul
- Înregistrarea organizațiilor competente (camere consulare, grupuri de firme, grupuri de sponsorizare) pentru a crea și încuraja parteneriate
- Sporirea conștientizării în rândul potențialilor parteneri în ce privește beneficiile patrimoniului pentru societate
- Redactarea de documente tip cartă, care să definească standardele etice care vor fi susținute de partenerii proiectului: ce li se cere și la ce beneficii să se aștepte
- Intensificarea căutării surselor alternative de finanțare pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural și pentru operații ad-hoc de punere în valoare și

promovare

- Luarea unor măsuri menite să încurajeze patronajul și sponsorizarea patrimoniului cultural
- Sprijinirea șantierelor de instruire și a operațiunilor unde voluntarii lucrează împreună cu profesioniștii
- Sprijinirea și încurajarea muncii de voluntariat
- Încurajarea tuturor tipurilor de contribuții: de timp, materiale, împrumut de unelte etc.
- Încurajarea contribuțiilor financiare din partea cetățenilor pentru proiectele de patrimoniu care le influențează existența, pentru a insufla simțământul de responsabilitate și pentru a întări legăturile cu instituțiile culturale și autoritățile publice (de ex. *crowdfunding*)

Public țintă: local, regional, național

Exemplu de acțiune

- Fondul Loteriei (UK)
www.biglotteryfund.org.uk

D

VIII.II COMPONENTA DE „DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI ECONOMICĂ” (D)

Componenta de „dezvoltare teritorială și economică” se concentrează pe relația dintre patrimoniul cultural și dezvoltarea în spațiu, pe economie, și pe guvernarea locală și regională acordând atenția cuvenită principiilor dezvoltării durabile.

Provocări

- D1. Construirea unei societăți mai incluzive și mai coezive
- D2. Dezvoltarea prosperității Europei recurgând la resursele sale de patrimoniu
- D3. Garantarea faptului că europenii se vor bucura de o calitate superioară a vieții, în armonie cu mediul lor cultural și natural
- D4. Implementarea principiului conservării integrate
- D5. Garantarea faptului că patrimoniul este luat în calcul în cadrul strategiilor și programelor de dezvoltare spațială durabilă
- D6. Dezvoltarea competenței serviciilor publice de a trata problemele legate de dezvoltare spațială sustenabilă prin utilizarea mai bună a patrimoniului
- D7. Păstrarea și dezvoltarea capacității serviciilor publice de a trata problemele legate de patrimoniu
- D8. Intensificarea utilizării și reutilizării patrimoniului

Recomandări

Recomandarea D1

Promovarea patrimoniului cultural ca resursă și facilitarea investițiilor financiare

Patrimoniul constituie un capital de neînlocuit, cu o valoare culturală, socială, de mediu, economică și științifică ridicată. Resursele sale sunt bunuri de valoare pe termen lung ce contribuie la dezvoltarea durabilă și la managementul teritoriilor. Multe dintre influențele pozitive ale patrimoniului asupra sferelor economice, culturale, sociale și de mediu pot fi demonstrate printr-un număr impresionant de probe, capabile să convingă investitori de toate genurile (autoritățile locale și regionale, proprietarii privați, afacerile, filantropii și organizațiile non-guvernamentale). Investirea în patrimoniu este un mijloc de a contribui în mod direct și indirect la dezvoltarea economiei.

Provocări relevante	D2	D3	D4	D5	D6	D7
<i>Interfețe</i>	<i>S2</i>					

Direcții de acțiune

- Sprijinirea și promovarea proiectelor legate de patrimoniu, proiecte care demonstrează respectul cuvenit pentru integritatea sa
- Introducerea sau consolidarea stimulentei (burse, scutiri de taxe etc.) pentru conservarea și managementul patrimoniului cultural și pentru educația în domeniul patrimoniului
- Furnizarea de exemple care să demonstreze influențele pozitive ale patrimoniului în societate și în teritoriu și pentru randamentul investițiilor
- Sublinierea diverselor tipuri de contribuții la proiectele legate de patrimoniu
- Sprijinirea proiectelor de investiție în patrimoniul cultural (legate de cunoștințe și meserii) ca factor strategic ce contribuie și sprijină economia creativă

Public țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- Raportul „Patrimoniul Cultural contează pentru Europa”, 2015 (Europa)
<http://blogs.encatc.org/culturalheritagecountsforeurope/outcomes/> (n. tr. inclusiv în limba română)
- Art Bonus (Italia): un plan de taxe benefic culturii prin donații
<http://artbonus.gov.it>

Recomandarea D2

Sprijinirea și promovarea sectorului de patrimoniu ca mijloc de creare de locuri de muncă și oportunități de afaceri

Uniunea Europeană estimează că sectorul de patrimoniu reprezintă peste 300.000 de locuri de muncă directe și 7 milioane de locuri de muncă indirecte. Fiind un sector care generează multe locuri de muncă, el acoperă o gamă ocupațională largă, cu o varietate de roluri și niveluri de competențe și calificări (conservare și restaurare, inginerie și mentenanță, administrație și management, control și promovare, cercetare, dezvoltare tehnică specifică, interpretare și alte activități etc.) care solicită multe tehnici diverse. Fie la nivel permanent, sezonier sau temporar, locurile de muncă se găsesc în sectoarele publice, private și în voluntariat și, de asemenea, în sectoarele asociate, în special în turism, comerț, cercetare și educație. Investiția în patrimoniu contribuie la crearea de locuri de muncă și, în consecință, ajută la generarea unei societăți a incluziunii și coeziunii.

Provocări relevante	D1	D2	D3	D5	D6	D7
<i>Interfețe</i>	<i>K2</i>	<i>K5</i>	<i>S8</i>			

Direcții de acțiune

- Sprijinirea relațiilor dintre sectorul de patrimoniu și organizațiile care se ocupă de economie și forța de muncă
- Utilizarea sectorului de patrimoniu pentru promovarea integrării și re-integrării vocaționale
- Facilitarea accesului întreprinderilor foarte mici, mici și mijlocii la achiziții publice
- Informarea publicului, a plătitorilor de taxe, a reprezentanților aleși și a decidenților în legătură cu impactul economic și social al patrimoniului
- Sprijinirea departamentelor de patrimoniu din ministere, responsabile cu cercetarea și menținerea meseriilor
- Introducerea politicilor intersectoriale care să permită patrimoniului să contribuie la alte sectoare
- Sprijinirea dezvoltării patrimoniului cultural prin servicii și activități bazate pe cercetare și know-how

Public țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- Planul Patrimoniu-locuri de muncă, guvernul Valon (Belgia, Valonia)
<http://prevot.wallonie.be/alliance-patrimoine-emploi-le-patrimoine-au-service-du-développement-économique-de-la-wallonie>

Recomandarea D3

Promovarea competențelor de patrimoniu și a profesioniștilor

Profesiile legate de patrimoniu contribuie la dezvoltarea locală și durabilă și trezesc un mare interes în rândurile publicului. Dialogul *in situ* dintre profesioniști și vizitatori (rezidenți, turiști) este o cale inovatoare de a transmite cunoștințe și de a promova profesii care deseori sunt prea puțin înțelese. Aceste profesii utilizează o combinație între tehnicile tradiționale și cele mai recente și se pot dovedi atractive pentru tineri. Dialogul mai este și un mijloc de informare al plătitorilor de taxe despre modul în care sunt folosite fondurile publice și este și de a-i convinge despre importanța patrimoniului.

Provocări relevante	D1	D3	D5	D6			
Interfețe	K1	K2	K4	K5	K8	S4	

Direcții de acțiune

- Programarea operațiilor pentru a promova meserii ce țin de patrimoniu și profesioniști într-o zonă dată
- Deschiderea pentru public a siturilor de excavare și restaurare (monumente, grădini, arhive, lucrări de artă, artefacte etc.)
- Permitearea accesului în cariere, sere botanice de cercetare, colecții muzeale etc.
- Pregătirea pentru deschiderea atelierelor, laboratoarelor, inclusiv pentru demonstrații

Public țintă: local, regional, național, european

Exemple de acțiuni

- Zilele Europene ale Meșteșugurilor Artistice (Europa)
www.journeesdesmetiersdart.fr/en-europe
- Târgul Denkmal din Leipzig (Germania)
www.denkmal-leipzig.com/?language=en

Recomandarea D4

Generarea de studii de impact asupra patrimoniului pentru proiectele de reabilitare, construire, planificare și infrastructură

Prin implementarea principiului de „conservare integrată”, dimensiunea patrimoniului joacă un rol în alte sectoare de activitate și trebuie văzută, în special în domeniul planificării spațiale și al dezvoltării teritoriale, ca o resursă, nu drept o constrângere. Cerințele de calitate inerente respectului față de patrimoniu și valorificării acestuia ajută la atingerea nivelelor superioare de calitate.

Provocări relevante	D2	D3	D4	D5	D6		
Interfețe	K5						

Direcții de acțiune

- Introducerea la o mai mare scară a studiilor de impact asupra patrimoniului
- Sprijinirea proiectelor de renovare și reabilitare care privesc bunuri de patrimoniu existente

- Verificarea și încurajarea mai degrabă a unei analize privitoare la avantajele conservării și punerii în valoare a bunurilor de valoare ale patrimoniului, decât desfășurarea unei activități noi de construire, dacă acest lucru e posibil ca parte a programului

Public țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- Directivele operaționale UNESCO pentru implementarea Convenției patrimoniului mondial, <http://whc.unesco.org/en/guidelines/> cu privire la sistemele de management eficient (II.F) afirmă că evaluările impactului pentru intervențiile propuse sunt esențiale pentru toate proprietățile patrimoniului mondial și ar putea fi adoptate în scopul extinderii la alte categorii de patrimoniu.

Recomandarea D5

Încurajarea reutilizării patrimoniului și utilizării cunoștințelor și practicilor tradiționale

Făcând abstracție de valorile sale culturale, patrimoniul are o valoare economică de netăgăduit, valoare care este fie prea puțin, fie prost înțeleasă. La fel ca toate bunurile și serviciile, patrimoniul are o valoare de piață și poate fi o investiție sigură. În ce privește proprietatea imobiliară, aceasta este o formă organică de organizare spațială și contribuie la funcționarea autorităților locale. Ținând seama de energia ascunsă, căreia nu i se prea dă atenție în proiectele de dezvoltare, aceasta poate face posibilă o economisire reală de energie, constituind o alternativă credibilă în ce privește energia necesară noilor construcții. Reutilizarea adecvată a patrimoniului cultural este una dintre modalitățile cheie de raportare la efectele negative ale schimbărilor demografice, deopotrivă în zonele urbane și rurale.

Provocări relevante	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7
<i>Interfețe</i>	<i>S8</i>	<i>K3</i>					

Direcții de acțiune

- Recunoașterea și promovarea conservării integrate ca prioritate a politicilor de patrimoniu
- Introducerea stimulentei pentru păstrarea și întreținerea patrimoniului
- Consolidarea legislației naționale pentru a evita distrugerea bunurilor culturale, mobile și imobile de patrimoniu
- Încurajarea refolosirii patrimoniului pentru noi scopuri, respectând în același timp valorile patrimoniului

Public țintă: local, național, regional

Exemplu de acțiune

- Crearea unor locuri de depozitare sigure care să fie conforme cu cerințele conservării, de exemplu, parcul arheologic Bibracte și centrul de conservare și cercetare din Burgundia (Franța)
www.bibracte.fr/en

Recomandarea D6

Garanția că patrimoniului i se dă atenție în politicile de dezvoltare, de planificare spațială, de mediu și de energie

Abordarea integrată este un principiu cheie al politicilor de patrimoniu din Europa. Este unanim recunoscut faptul că patrimoniul nu poate fi văzut separat de mediul lui fizic și de contextul cultural. Un angajament față de dezvoltarea unui mediu de viață de calitate superioară presupune o abordare și o atenție, pe principii de reciprocitate, față de patrimoniu în alte politici sectoriale, în special în domeniile planificării spațiale, energiei și mediului, inclusiv în politicile agricole.

Provocări relevante	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7
<i>Interfețe</i>	<i>S7</i>	<i>K4</i>	<i>K6</i>				

Direcții de acțiune

- Acordarea unei atenții sistematice patrimoniului în documentele de planificare spațială și de management de mediu, la toate nivelurile de autoritate
- Adoptarea de politici și implementarea de acte legislative care facilitează abordarea integrată de și față de patrimoniu
- Desfășurarea de activități experimentale în ce privește performanța energetică în clădirile vechi

Public țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- Includerea obligațiilor privind patrimoniul universal în regulamente relevante (Articolul 209/1 al Codului Valon pentru Planificare Spațială, Dezvoltare Urbană, Patrimoniu și Energie) (Belgia, Valonia)

Recomandarea D7

Acordarea atenției patrimoniului în politicile de dezvoltare a turismului durabil

Turismul se manifestă sub o multitudine de forme și are tipuri diferite de public țintă, iar

patrimoniul este una dintre valorile de bază pe care turismul o oferă. Dezvoltarea unui turism durabil necesită atât satisfacerea așteptărilor vizitatorului și păstrarea patrimoniului, cât și a calității vieții localnicilor. „Curentul slow”, punerea în valoare a patrimoniului cultural tangibil și intangibil, în special prin noile narațiuni care se bazează pe patrimoniul intangibil al autorităților locale, al meșteșugurilor, al produselor meseriilor tradiționale, al festivalurilor și obiceiurilor, toate contribuie la economie, oferă turiștilor experiențe culturale autentice și întăresc identitatea locală și simțământul localnicilor de apartenență la regiune. Turismul cultural de tip „slow” încurajează întâlnirile între popoare și culturi și sprijină respectul și înțelegerea reciprocă. Esențială este diversificarea și comunicarea publică eficientă a atracțiilor turistice existente pentru a ușura presiunea în zonele care atrag prea mulți vizitatori și pentru a atrage atenția asupra unor zone mai puțin cunoscute. În funcție de context, se va pune problema încurajării, dezvoltării, regularizării și restricționării activității turistice.

Provocări relevante	D1	D2	D3	D4	D5	D6
<i>Interfețe</i>	<i>S4</i>	<i>S6</i>	<i>S8</i>	<i>K3</i>	<i>K7</i>	<i>K8</i>

Direcții de acțiune

- Încheierea unor acorduri cultură-patrimoniu-turism la nivel național
- Organizarea de activități turistice care să includă bunurile patrimoniului și know-how-ul local
- La promovarea turismul într-o zonă, se va urmări prezentarea patrimoniul cultural într-o manieră coerentă
- Organizarea de consultări cu populația locală pentru a promova turismul durabil și responsabil, bazat pe valorile patrimoniului cultural
- Informarea și potențarea conștientizării celor implicați în turism (profesioniști, furnizori) în ce privește patrimoniul cultural, potențialul și vulnerabilitatea sa
- Dezvoltarea cooperării inter-ocupaționale și inter-sectoriale
- Conceperea împreună a materialelor pentru turiști (ghiduri, ghiduri turistice virtuale, ghiduri pentru vizitatorii locali etc.)
- Evaluarea tipurilor de impact negativ și preconizați reguli de limitare

Public țintă: local, regional, național

Exemplu de acțiune

- Rutele culturale ale Consiliului Europei (Europa)
www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/routes/default_EN.asp

Recomandarea D8

Protejarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului, prin folosirea mai largă a noilor tehnologii

A proteja, a restaura și a valorifica patrimoniul înseamnă să vii cu noi soluții într-un context în schimbare, să inițiezi cercetări multidisciplinare și interdisciplinare, să supui testării noi modele și noi metode și să utilizezi rațional noile tehnologii.

Provocări relevante	D2	D4	D6	D8			
Interfețe	K5	K6	K7				

Direcții de acțiune

- Informarea actorilor implicați în patrimoniu, care cooperează cu specialiștii, despre noile tehnologii, inclusiv asupra potențialului și limitelor acestora
- Desfășurarea de studii pre-restaurare prin utilizarea tehnologiilor non-invazive (digitalizare, realitate augmentată, scanere 3D, machetare, drone, LiDAR etc.)
- Utilizarea tehnicilor de explorare non-invazivă în studiul zonelor inaccesibile sau fragile
- Dezvoltarea de reprezentări ale patrimoniului cu ajutorul noilor tehnologii (machetare, printare 3D)

Public țintă: local, regional, național

Exemplu de acțiune

- Cercetarea arheologică a unui sit arheologic prin utilizarea LiDAR (cf. Stonehenge, UK) www.wessexarch.co.uk/stonehenge/explore-stonehenge-landscape-lidar-survey

Recomandarea D9

Utilizarea tehnicilor inovatoare pentru a prezenta publicului patrimoniul cultural, conservându-i integritatea

Tehnicile și abordările inovatoare trebuie folosite la maxim pentru prezentarea operațiilor, dar trebuie folosite judicios pentru a face față dublei provocări de conservare a integrității patrimoniului cultural și de deschidere a sa către un public pe cât de larg posibil.

Provocări relevante	D3	D4	D5				
Interfețe							

Direcții de acțiune

- Definirea condițiilor optime de acces sau vizitare și găsirea unor soluții de realizarea lor
- Prezentarea unui spațiu sau a unui obiect dispărut, inaccesibil, vulnerabil sau scos din contextul său
- Reconstituirea sau crearea de artefacte
- Organizarea unor tururi pentru vizitatori într-o zonă sensibilă
- Implicarea organizațiilor interesate și a rezidenților în stabilirea unor dotări inovatoare

Public țintă: local, regional

Exemple de acțiune

- Reconstituirea în copie a peșterilor (Chauvet, Lascaux, Altamira)
- Chauvet
<http://en.cavernedupontdarc.fr/>
- Lascaux
www.lascaux.culture.fr/
- Altamira
http://en.museodealtamira.mcu.es/Prehistoria_y_Arte/la_cueva.html

Recomandarea D10

Utilizarea patrimoniului cultural ca mijloc pentru a conferi unei regiuni un caracter deosebit și pentru a o face mai atrăgătoare și mai cunoscută

Dacă produsele culturale recunoscute ca patrimoniu sunt influențate de locurile și regiunile în care se află, ele constituie și o trăsătură deosebită și adesea de durată a acelor locuri, contribuind prin urmare la caracterul unei regiuni. Patrimoniul, tangibil și intangibil, este astfel un bun de valoare pentru atractivitatea economică și reputația unei regiuni, ale cărei efecte se vor amplifica atunci când vor fi combinate cu alți factori.

Provocări relevante	D1	D2	D3	D4	D5	D6	
Interfețe	K2	K3	K6				

Direcții de acțiune

- Identificarea bunurilor de valoare ale regiunii, inclusiv a patrimoniului în toată diversitatea lui
- Desfășurarea unei analize critice și orientate spre viitor, care să includă contribuția și sprijinul intelectual al sectorului de patrimoniu
- Menținerea sau relocarea activităților economice tradiționale
- Prezentarea calităților durabile ale patrimoniului (utilizarea resurselor locale, a sistemelor locale de furnizare și distribuție etc.)
- Promovarea mărcii etice (managementul de imagine cu respectul cuvenit pentru patrimoniu)
- Crearea unei carte de management teritorial care să acorde atenție patrimoniului

Public țintă: local, regional

Exemple de acțiuni

- Proiecte Leader (EU): Grupuri de acțiune locale (GAL)
www.europe-centre.eu/fr/42/Le_programme_LEADER.html
- Proiecte pilot ale Consiliului Europei pentru dezvoltarea locală (LDPP)
www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cooperation/SEE/LDPP/default_en.asp

Recomandarea D11

Dezvoltarea unor noi modele de management pentru a garanta că patrimoniul beneficiază de pe urma produselor secundare (spinoffs) pe care le generează

Patrimoniul este o componentă-cheie a atractivității unei regiuni pentru locuitorii săi, pentru actorii economici și turiști. Prea adesea este considerat ca o povară asupra bugetelor locale, fără să se ia în calcul efectele pozitive indirecte asupra dezvoltării imobiliare, economice și sociale a zonei. Noile modele de management trebuie să garanteze că patrimoniul beneficiază, cel puțin parțial, de valoarea adăugată pe care o generează. Prioritar, această finanțare ar trebui să fie folosită în scopurile conservării.

Provocări relevante	D1	D2	D3	D4	D6		
<i>Interfețe</i>	<i>S6</i>	<i>S8</i>	<i>K7</i>				

Direcții de acțiune

- Sporirea conștientizării și insuflarea sentimentului de responsabilitate în rândul celor implicați în economia locală în ce privește impactul patrimoniului asupra activităților lor
- Promovarea creării unor fonduri pentru patrimoniu la care să poată contribui organizațiile economice interesate și cei care beneficiază de pe urma bunurilor de valoare ale patrimoniului
- Dezvoltare de venituri desemnate în mod expres pentru ceea ce e considerat drept „monument”

Public țintă: local, regional, național

Exemplu de acțiune

- Digitalizarea instituțiilor de arhivare – HEREIN (Republica Slovacă)
www.slovakiana.sk
www.opis.culture.gov.sk/uvod

K

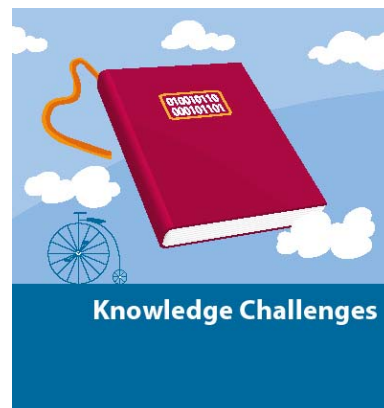

VIII.III COMPONENTA DE „CUNOAȘTERE ȘI EDUCAȚIE” (K)

Componenta „cunoaștere și educație” se concentrează asupra relației dintre patrimoniu și cunoștințele împărtășite, acoperind creșterea conștientizării, instruirea și cercetarea.

Provocări

- K1. Stimularea dezvoltării unei societăți a cunoașterii partajate
- K2. Identificarea, protejarea, transmiterea și împărtășirea cunoștințelor și competențelor privind patrimoniul
- K3. Creșterea conștientizării valorilor transmise de patrimoniu
- K4. Asigurarea accesului la instruire continuă pentru toate părțile interesate
- K5. Garantarea unui înalt nivel tehnic pentru toate meseriile și meșteșugurile patrimoniului
- K6. Sprijinirea, consolidarea și promovarea cooperării inter-guvernamentale
- K7. Încurajarea cercetării în domeniul patrimoniului
- K8. Câștigarea devotamentului tinerilor față de patrimoniu

Recomandări

Recomandarea K1

Încorporarea mai eficace a educației în domeniul patrimoniului în curricula școlară

Este esențial ca tinerii să învețe de la o vârstă foarte fragedă despre patrimoniu, acest lucru fiind parte a programei artistice și culturale educaționale. Aceasta trebuie să se bazeze pe o abordare multidisciplinară și trans-sectorială a diverselor aspecte ale patrimoniului. Acest tip de educație trebuie să încerce să dezvolte capacități relevante (de identificare, analiză etc.) și să-i inițieze pe tineri în problematica aprecierii artei. Mai stimulează și înțelegerea profesiilor și meșteșugurilor, în ce constă practicarea lor, precum și istoria acestora. În acest mod, educația întru patrimoniu ne ajută să dezvoltăm o înțelegere mai bună a mediului nostru de viață și, la o scară mai mare, a lumii înconjurătoare. Ea conduce și la o bună înțelegere a noastră și a celorlalți, ne trezește respectul reciproc și respectul față de mediul nostru de viață și ne ajută să creștem cetățeni responsabili. Nu doar elevii și profesorii, dar și părinții și sectorul de patrimoniu însuși se pot implica în acest tip de educație.

Provocări relevante	K1	K2	K3				
Interfețe	S4						

Direcții de acțiune

- Adaptarea programelor școlare
- Pregătirea profesorilor, instructorilor etc.
- Stabilirea unui dialog între sectorul educației și departamentele responsabile pentru patrimoniu, muzee, arhive, biblioteci etc.
- Inițierea de proiecte trans-disciplinare care să includă patrimoniul
- Promovarea cooperării cu asociații, societăți de istorie etc.
- Extinderea activităților în exterior: vizite, excursii, interviuri, filme documentare
- Invitarea în școli a specialiștilor din domeniul patrimoniului
- Dezvoltarea unor informații digitale legate de patrimoniu mai libere, mai accesibile și mai prietenoase
- Sprijinirea programelor organizate de specialiștii muzeelor, care au loc în muzee

Public țintă: local, regional, național

Exemplu de acțiune

- Pregătirea materialului de predare pentru profesori împreună cu „Societatea profesorilor de istorie și științe sociale” și cu Ministerul Educației (Estonia)

Recomandarea K2

Implementarea de măsuri pentru a-i încuraja pe tineri să se ocupe de patrimoniu

Pentru a obține un angajament mai mare față de patrimoniu în rândul tinerilor, este esențial să ajungi la ei, să analizezi ce-i motivează și ce nu-i motivează, și să pui în mișcare diverse abordări: educație, rețele, implicare în activități etc. În plus, măsurile adecvate îi pot încuraja pe tineri să înceapă sau să dezvolte practici noi care includ patrimoniul.

Provocări relevante	K2	K3	K8				
Interfețe							

Direcții de acțiune

- Introducerea permiselor de cultură sau de patrimoniu pentru grupuri de vârstă și evaluarea succesului acestei scheme
- Încurajarea organizării de evenimente care au ca țintă tineri
- Oferirea biletelor de acces gratis sau cu preț redus
- Elaborarea de stimulente concepute prin consultarea cu tinerii
- Promovarea și încurajarea activităților tinerilor (media, concursuri)
- Organizarea de „evenimente cu accent anume”

Public țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- Concursul creatorilor de patrimoniu cultural pentru copii și tineri, parte a Zilelor Europene ale Patrimoniului din Finlanda
www.kulttuuriperintokasvatus.fi/wp-content/uploads/2015/04/Cultural-Heritage-Makers2015_Instructions.pdf

Recomandarea K3

Încurajarea creativității pentru a capta atenția publicului interesat de patrimoniu

Așteptările publicului evoluează în rând cu schimbările din societate și cu progresul tehnologic. Provocarea cu care se confruntă patrimoniul este modul de a atrage și de a capta atenția unui public cât mai larg prin creativitate, prin oferirea de mijloace de a înțelege patrimoniul și de a cultiva dorința de a prelungi și reinnoi experiența. Realizarea acestui obiectiv dificil presupune un dialog între lumea patrimoniului, garantul respectului datorat, și lumea creației contemporane (cinema, muzică, literatură, noi tehnologii, design, jocuri pe computer etc.). Mai mult, patrimoniul însuși este o sursă de inovare științifică și tehnică ce trebuie subliniată în rândul publicului larg.

Provocări relevante	K1	K2	K3	K4			
<i>Interfețe</i>							

Direcții de acțiune

- Punerea în valoare a interrelațiilor dintre patrimoniu și tehnologiile de ultimă oră din domeniul arheologiei, conservării și restaurării
- Promovarea patrimoniului la evenimentele culturale și turistice
- Conceperea de instrumente interactive pentru a spori conștientizarea sau pentru a încuraja cunoașterea
- Încurajarea creării de jocuri care să se axeze pe patrimoniu și pe valorile sale
- Organizarea de evenimente multidisciplinare (spectacole live, artă stradală, arte vizuale etc.) care se bazează pe sau exprimă valoarea de patrimoniu a unui sit.

Public țintă: local, regional, național

Exemplu de acțiune

- Anatomia Insulelor, Vis (Croatia)
www.anatomija-otoka.com/

Recomandarea K4

Asigurarea pregătirii optime pentru non-profesioniști și pentru profesioniști din alte sectoare conexe patrimoniului

Multe persoane, care nu sunt ele însele profesioniste cu drepturi depline în domeniul patrimoniului, sunt implicate, uneori indirect, în sectorul de patrimoniu: proprietari, muncitori sezonieri, stagiați, voluntari și profesioniști din alte sectoare (cazare, turism, agroturism, comunicații, bănci, asigurări și alte domenii culturale, și servicii de urgență atunci când se produc catastrofe etc.). Este important să-i conștientizezi mai mult pe acești oameni în privința patrimoniului și să-i înveți lucrurile de bază contextualizându-le sau pregătindu-i. O astfel de activitate poate fi parte a rolului profesioniștilor.

Provocări relevante	K1	K2	K3	K4	K5		
<i>Interfețe</i>							

Direcții de acțiune

- Organizarea de sesiuni de instruire/inițiere – stimulente pentru ghizii locali, muncitorii sezonieri, stagiați, furnizori de servicii
- Extinderea sesiunilor de introducere în fundamentele de identificare și evaluare ale patrimoniului local
- Introducerea sesiunilor de sporirea conștientizării pentru proprietarii de obiecte de patrimoniu
- Implicarea profesioniștilor în transmiterea cunoștințelor și aptitudinilor
- Încurajarea descoperirii patrimoniului împreună cu profesioniștii
- Sprijinirea mentoratului oferit de profesioniști celor din afara profesiei
- Incorporarea patrimoniului și a trăsăturilor sale specifice în planurile de reacție la urgențe

Public țintă: local, regional, național

Exemplu de acțiune

- Inițiativa „Turul Europei” pentru abilitarea zonelor rurale de a dezvolta potențialul de turism local (care caută să îmbunătățească calificarea profesională a organizațiilor interesate în zonele rurale de turism cultural)

www.europetour.tips

Recomandarea K5

Diversificarea sistemelor de instruire pentru profesioniștii din domeniul patrimoniului

Meseriile și meșteșugurile evoluează iar traseele profesionale sunt mai puțin liniare și mai complexe, solicitând o instruire continuă și adaptarea la situații noi sau reinstruirea. Sectorul de patrimoniu, care este extrem de diversificat, are nevoie de generaliști cu o instruire de bază solidă, spirit deschis și capacitate de schimbare. Mai este nevoie de specialiști și în domeniile de ultimă oră pentru a asigura excelența. În domeniul patrimoniului, cum și în alte sectoare, există un curent clar spre instruirea duală și recunoașterea importanței aducerii la zi a cunoștințelor și aptitudinilor. Acest context reclamă o diversificare a sistemelor de instruire (centre de instruire pentru profesioniști, ucenicii specifice pentru tineri, cursuri între perioadele de practică și mobilități, școli, universități, instruire la locul de muncă etc.) și de relaționare (networking).

Provocări relevante	K1	K2	K3	K4	K5		
<i>Interfețe</i>							

Direcții de acțiune

- Furnizarea informațiilor despre sistemele existente și despre stimulente, la nivel național și european
- Evaluare: desfășurarea unei analize și prezentarea îmbunătățirilor propuse pentru instruirea profesioniștilor
- Asigurarea sustenabilității măsurilor adecvate
- Sprijinirea utilizării largi a conturilor personale de instruire
- Intensificarea cooperării între universități, școli și centre de pregătire
- Asigurarea coordonării între sistemele de instruire și rețelele profesionale
- Organizarea de sesiuni de instruire la locul de muncă cu sprijinul experților (probleme tematice, tehnice și specifice, situația curentă, dialog interdisciplinar sau intersectorial etc.)
- Inițierea de granturi pentru profesioniști
- Valorificarea oportunităților oferite de programul Erasmus +
- Sprijinirea schimburilor de bune practici și mobilitate, la nivel național și internațional: ucenici, tineri profesioniști, instruire continuă
- Sprijinirea mentoratului în Europa

Public țintă: local, regional, național, european

Exemple de acțiune

- „Erasmus pentru ucenici”, testare desfășurată de 11 companii franțuzești și germane, 2016

www.agence-erasmus.fr/projet/39/l-erasmus-des-apprentis-le-projet-euroapprentissage

- Academia de Patrimoniu din Cracovia
<http://mck.krakow.pl/a-post-graduate-studies>

Recomandarea K6

Dezvoltarea băncilor de cunoștințe despre materialele, tehnicile și know-how-ul tradițional local

Amenințarea cu dispariția care atârnă în special deasupra multor meserii și practici de patrimoniu se traduce prin faptul că există o nevoie presantă de a crea sau de a dezvolta în continuare locuri speciale

destinate pentru conservare și a băncilor pentru materiale, tehnici, know-how, asigurându-ne că nu vor fi rupte de cunoștințele, modelele și procesele activității în sine. Prin suplimentarea bazelor de date existente, scopul lor ar fi conservarea mostrelor, depozitarea, reînnoirea și diseminarea largă de date și informații. Ca mijloc de stimularea ideilor, această memorie comună ar trebui să fie prezentată și promovată ca sursă de inspirație. Intenția este de ranforsare a (bunelor) practici profesionale.

Provocări relevante	K2	K3	K4				
<i>Interfețe</i>	<i>S4</i>	<i>D2</i>	<i>D7</i>				

Direcții de acțiune

- Crearea de locuri dedicate conservării cunoștințelor și know-how-ului, atât a celor tradiționale cât și a celor generate de managementul de patrimoniu
- Utilizarea noilor tehnologii pentru a documenta și păstra know-how-ul
- Crearea unui centru european al aptitudinilor și know-how-ului
- Creare și lărgirea „bibliotecilor de materiale”

Public țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- Centru pentru Patrimoniul Cultural Intangibil, Institutul de Cercetări în Domeniul Etnologiei și Folclorului (Croatia)

http://ief.academia.edu/Departments/Institute_of_Ethnology_and_Folklore_Research_Zagreb_Croatia

Recomandarea K7

Asigurarea transmiterii mai departe a tuturor cunoștințelor și aptitudinilor specifice meseriilor de patrimoniu

Transmiterea de cunoștințe și aptitudinilor specifice meseriilor de patrimoniu este esențială pentru a asigura păstrarea patrimoniului, dar acest lucru este delicat și se poate pierde într-o generație, odată cu pensionările și închiderea companiilor. Este în sine o sursă de bogăție și o parte componentă a moștenirii culturale europene și ar putea fi atrăgătoare pentru tineri sau cei care își schimbă carierele. Asigurarea și garantarea acestei transmiteri va ajuta și la securizarea slujbelor și activităților sustenabile care conțin o mare valoare de patrimoniu și care deseori au potențial de reînnoire.

Provocări relevante	K1	K2	K3	K4	K8		
<i>Interfețe</i>	<i>S4</i>						

Direcții de acțiune

- Sprijinirea meșterilor pentru a asigura transmiterea cunoștințelor și aptitudinilor
- Adoptarea de măsuri care să-i ajute pe cei mai tineri să preia ateliere
- Ajutarea firmelor să angajeze tineri
- Organizarea de expoziții și demonstrații
- Promovarea stimulentei prin concursuri
- Prezentarea de meșteșuguri manuale (în școli, media etc.)
- Dezvoltarea învățării și practicării operațiunilor manuale (schițe, măsurători etc.) și a programelor CAD
- Sprijinirea creării și extinderii centrelor de instruire pentru meșteșugurile de patrimoniu
- Sprijinirea Fundației Europene pentru Aptitudini de Patrimoniu / European Foundation for Heritage Skills (FEMP)

Public țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- Fornverkaskólinn www.glaumbaer.is/fornverkaskolinn
-

Recomandarea K8

Garantarea competențelor profesioniștilor care lucrează cu patrimoniul clasat

Patrimoniul, în special bunurile de valoare clasificate, cere intervenția profesioniștilor calificați. Din perspectiva dispariției multor meșteșuguri și ca urmare a închiderii multor firme, se cer măsuri urgente pentru definirea standardelor, garantarea unui nivel de competențe pentru orice intervenție, și creșterea calității prin definirea calificărilor și certificărilor. Coordonarea și armonizarea la nivel european este necesară astăzi.

Provocări relevante	K1	K2	K3	K4	K5		
<i>Interfețe</i>							

Direcții de acțiune

- Inițierea de proceduri pentru a verifica toate competențele profesioniștilor care se ocupă de bunurile de valoare clasificate
- Încurajarea implicării reprezentanților aleși și a autorităților locale
- Implicarea sectorului privat și întreținerea sentimentului de responsabilitate în rândul autorilor de proiecte și firmelor
- Asigurarea existenței consultării între departamentele competente, cum sunt cele care se ocupă de forța de muncă, de instruire, cultură
- Adoptarea măsurilor de sprijin (din partea autorităților locale) pentru companiile cu un nivel de calitate ridicat

Public țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- Federația micilor afaceri și a meseriilor din domeniul construcțiilor
www.capeb.fr/

Recomandarea K9

Dezvoltarea programelor de studiu și cercetare care reflectă nevoile patrimoniului și comunică descoperirile

Patrimoniul este într-o evoluție constantă. În ultimele decenii câmpul său de acțiune și cunoaștere s-a dezvoltat considerabil. Varietatea de cunoștințe legate de patrimoniu este rezultatul mai multor tipuri de activități: de documentare, științifice, studii tehnice etc. desfășurate de profesioniștii din domeniul patrimoniului, al cercetării academice în diverse discipline (științele naturii, umanoare, științe sociale etc.), aplicate unui anumit domeniu sau unei părți a unui program, și activități întreprinse de neprofesioniști. Problemele se schimbă după temele de patrimoniu în cauză. Pentru binele comun, trebuie sprijinită acea activitate care reflectă realitățile și nevoile sectorului, asigurând în același timp independența cercetării academice. Este nevoie de cercetare multidisciplinară la nivel național și european pentru a satisface cerințele tot mai complexe de transmitere susținută generațiilor viitoare. Rezultatele trebuie diseminate, împărtășite și discutate și, pe cât de mult posibil, trebuie să devină parte a procesului care va asigura sustenabilitatea.

Provocări relevante	K2	K3	K4	K5			
Interfețe							

Direcții de acțiune

- Identificarea exemplurilor relevante de urmat pentru aceste studii și subiecte de cercetare (abordări de sus în jos și de jos în sus)
- Încurajarea abordării patrimoniului din punct de vedere interdisciplinar și internațional
- Studiarea modului în care patrimoniu poate ajuta la satisfacerea nevoilor altor sectoare
- Diseminarea rezultatelor studiilor și cercetării în rândul profesioniștilor, decidenților și utilizatorilor
- Evaluarea și asigurarea sustenabilității studiilor și cercetării
- Introducerea programelor de studii tematice în mai multe regiuni
- Dezvoltarea programelor de asistență (prelegeri, cursuri, programe de radio și televiziune, publicații pentru cercuri specifice de cititori etc.)
- Deschiderea centrelor de cercetare către public
- Organizarea de întâlniri publice între profesioniști, cercetători și utilizatori (probleme de patrimoniu și dezbateri)
- Evidențierea subiectelor care conectează discipline (științe și patrimoniu, inovație și patrimoniu)
- Sprijinirea cooperării în cercetare la nivelul rețelelor europene și internaționale

Public țintă: local, regional, național, european

Exemple de acțiune

- Activitățile de cercetare și publicare „Herito” (ICC, Cracovia, Polonia)
<http://mck.krakow.pl/en>
- Proiect interactiv de cercetare și conservare a retablului din altarul bisericii Sf. Nicolae, Tallin – HEREIN (Estonia)
<http://nigulistemuuseum.ekm.ee/en/on-view/on-view/rode-altarpiece-in-close-up/>
- Proiectul european „Climă pentru Cultură” pentru a evalua impactul schimbărilor climatice asupra patrimoniului cultural
www.climateforculture.eu

Recomandarea K10

Încurajarea și sprijinirea dezvoltării rețelelor

În sectorul de patrimoniu activează câteva sute de rețele la nivel regional, național, european și internațional. Fiind de diverse tipuri, ele reunesc organizații interesate din sectoarele respective, meserii, meșteșuguri, toate preocupate să lucreze la proiecte sau subiecte specifice. Rețelele sunt în primul rând un mod de operare acolo unde toți membrii interacționează cel mai adesea informal, dar întotdeauna constructiv. Foarte frecvent, ele oferă membrilor o platformă de informații și discuții asupra tuturor întrebărilor care îi interesează pe toți. Unele s-au constituit într-o federație, altele fac parte din grupuri internaționale de experți, dar rețelele principale trebuie recunoscute ca parteneri și trebuie să se asigure că vocea sectorului de patrimoniu este auzită. Sistemul de rețele este în sine dinamic: dispar rețele, altele sunt create sau e nevoie să fie create.

Provocări relevante	K1	K2	K3	K4	K5		
<i>Interfețe</i>							

Direcții de acțiune

- Oferirea de ajutor pentru înființarea de rețele
- Recunoașterea rețelelor existente și facilitarea dezvoltării lor
- Stabilirea relațiilor cu rețelele existente în alte sectoare care au interese comune
- Stabilirea dialogului dintre rețele și acordarea atenției tipurilor de acțiuni comune concertate

Public țintă: local, regional, național, european

Exemplu de acțiune

- Asociația Centrelor pentru Întâlniri Culturale / The Association of Cultural Encounter Centres (ACCR)

www.accr-europe.org/?lang=en

Recomandarea K11

Explorarea patrimoniului ca sursă de cunoaștere, inspirație și creativitate

Astăzi, patrimoniul nu mai este un mijloc de creare sau de întreținere a unor nostalgii. El este o sursă infinită de cunoaștere, know-how, atitudini și realizări care exprimă forța inventivității creative a omului în toată diversitatea sa. Astfel, patrimoniul este rodul inovațiilor de-a lungul vremii și o sursă de cunoaștere și inspirație.

Provocări relevante	K1	K2	K3	K4	K5		
<i>Interfețe</i>							

Direcții de acțiune

- Folosirea siturilor de patrimoniu ca rezidențe pentru artiști pentru a explica semnificația acestor situri
- Juxtapunerea obiectelor contemporane și a celor de patrimoniu
- Inițierea atelierelor de descoperire dedicate meșteșugarilor și creatorilor

Public țintă: local, regional

Exemplu de acțiune

- Noi utilizări ale materialelor tradiționale (izolația cu plută și cânepă)
www.culturecommunication.gouv.fr/content/download/85188/640921/version/4/file/Fiche+conseil+-+Restaurer+un+batiment+traditionnel.pdf

Anexe

ANEXA A

Procedura de evaluare și utilizarea indicatorilor pentru o abordare integrată a patrimoniului

Bojan Radej, Societatea Slovenă de Evaluare, Lubliana

Jelka Pirkovič, Lubliana

Strategia discută conceptul de management de patrimoniu în conformitate cu trei componente: componenta „socială” (S), componenta de „dezvoltare teritorială și economică” (D) și componenta pentru „cunoaștere și educație” (K), cuprinzând un sistem de evaluare ajustat. Deși această subdiviziune poate părea ușor arbitrară, cele trei componente pot fi privite ca trei aspecte cheie și independente ale managementului de patrimoniu, pentru că ele acoperă trei laturi distincte ale patrimoniului. Toate sunt animate de o motivație unică și urmăresc, în acest spirit, obiective în mare parte independente și fundamentale. De asemenea, operează cu o logică de intervenție autonomă (cum să atingi scopuri), și prin asta, cu abordări independente ale managementului de patrimoniu.

Componenta „socială” se referă la alinierea activităților de patrimoniu la valorile europene, la recunoașterea identităților multiple și a diversității culturale. Prioritatea socială a patrimoniului devine operațională prin promovarea diversității, prin mobilizarea comunităților de patrimoniu și sprijinirea guvernății participative.

Componenta de „dezvoltare teritorială și economică” se preocupă de intensificarea dezvoltării teritoriale și economice a patrimoniului durabil. Motoarele principale din această perspectivă sunt economiile locale bazate pe potențialul endogen, pe turism și angajarea forței de muncă în care sunt încorporate preocupările față de patrimoniu.

Componenta de „cunoaștere și educație” acoperă preocupările legate de educație, cercetare și instruirea continuă pentru și în domeniul patrimoniului. Crearea centrelor de cunoștințe și conceperea de noi programe educaționale și de cercetare sunt motoarele principale ale celei de-a treia componente a managementului de patrimoniu.

Dacă patrimoniul este administrat separat (sau pe verticală) pe cele trei componente fără ca acestea să se suprapună, atunci și rezultatele vor fi separate și neintegrate. În vreme ce preocupările pe verticală în managementul patrimoniului sunt justificabile și rezonabile, ele nu pot oferi o înțelegere a vreunui dintre aspectele orizontale ale dezvoltării patrimoniului. De exemplu, educația are un impact puternic asupra potențialului dezvoltării și curentelor din societate, și viceversa. În consecință, cele trei componente ale managementului de patrimoniu trebuie să fie conceptualizate astfel încât să țină seama de zonele lor de convergență. Aceasta reprezintă o preferință, dacă dorim să obținem rezultate durabile și coerente din punct de vedere teritorial și social. La fel, componentele gândite astfel împreună cu interfețele subliniază nevoile și efectele managementului inter-sectorial de patrimoniu.

În conceptualizarea patrimoniului există patru interfețe principale: între S și D, între D și K, între K și S, între D și K.

Interfața orizontală dintre S și D acoperă noile abordări în ce privește guvernarea preocupărilor de patrimoniu la intersecția dintre asigurarea unei democrații, participări, mobilizări mai mari a abordării patrimoniului și intensificarea oportunităților economice legate de patrimoniu. Aceste două componente se suprapun în dezvoltarea teritorială durabilă și în modelele economice și financiare inovatoare adecvate patrimoniului, și care trebuie să se bazeze pe activarea potențialului local pentru promovarea nevoilor locale.

Interfața orizontală între D și K ia în calcul păstrarea și transmiterea cunoștințelor din domeniul patrimoniului, a metodelor și aptitudinilor în scopul dezvoltării pe mai departe a acestora. Punțile dintre cele două sunt noile instrumente ale tehnologiei informației care conectează utilizatorii de patrimoniu, noile aptitudini și noile produse de patrimoniu și servicii.

Interfața orizontală dintre K și S se referă la comunicarea practicilor de promovare și de creșterea conștientizării, alături de aprecierile normative caracteristice drepturilor și responsabilităților din domeniul patrimoniului în rândul organizațiilor interesate și a valorilor de patrimoniu în rândul generațiilor tinere.

În ultimul rând, interfața orizontală dintre K, D, și S conține posibilitatea de a implementa pe deplin conceptele trans-sectoriale și multifuncționale ale patrimoniului și de a contribui la eforturile de a ranforșa valorile și identitatea europene.

Atunci când managementul patrimoniului obține rezultate excelente la cele trei componente, măsurile sectoriale evaluate separat sunt foarte eficiente. Acolo unde managementul patrimoniului este foarte eficient la una sau două dintre componente, dar nu la toate trei, realizările sectoriale (verticale) sunt într-un echilibru precar. Obiectivul de integrare cere o evaluare solidă a acestui aspect sectorial sau de echilibrare de bază între cele trei componente.

Atunci când managementul patrimoniului obține rezultate excelente de la diversele interfețe ale celor trei componente, putem spune că are coeziune. Acest lucru înseamnă că efectele secundare ale politicilor sectoriale sunt inter-relaționate pozitiv. Dacă două componente se suprapun asimetric, efectul unei componente asupra celeilalte este pozitiv, în vreme ce efectele celeilalte componente sunt negative. Acesta este cazul interfeței dintre anumite proiecte economice și patrimoniul cultural, unde interfața poate fi relativ mare dar nu pe picior de egalitate de ambele părți. În consecință, beneficiile nu sunt reciproce. Ele nu mobilizează ambele părți, așa că nu pot genera încredere și induce eforturi comune, în ciuda faptului că respectă aproape întrutotul eficiența.

Acolo unde interfețele au coeziune într-o manieră reciproc satisfăcătoare, managementul de patrimoniu poate produce sinergii. Acolo unde politica de patrimoniu atinge un adevărat echilibru și nivele înalte de sinergie, putem vorbi despre un management integrat al patrimoniului.

Această abordare pornind de la interfață implică trei direcții pentru programarea integrată și o evaluare a coeziunii în managementul patrimoniului.

1. Ce urmărește politica de patrimoniu în mod direct? Aceasta este direcția ei verticală: se referă la o logică de intervenție convențională, liniară (reprezentabilă printr-un lanț: definirea problemei – strategie – scop – acțiune – impact) și pe o evaluare bazată pe rezultate (eficiență, eficacitate, relevanță).
2. Direcția orizontală cuprinde două aspecte:
 - a. modul în care fiecare sector al patrimoniului are impact asupra celorlalte;
 - b. modul în care sectoarele non-patrimoniu (industrie, agricultură, turism, politică educațională etc.) au impact asupra sectorului de patrimoniu și a obiectivelor sale.
3. Această abordare ar putea fi numită un concept suprapus al managementului de patrimoniu. Noul concept a fost adoptat prin proiectarea strategiei și poate fi utilizat la nivel de proiecte locale și naționale. În faza de implementare, oferă un sprijin trainic pentru evaluarea impactului managementului de patrimoniu în ce privește atât politica de intervenții verticale cât și orizontale.

Abordarea integrată a strategiei de patrimoniu e utilă pentru două scopuri fundamentale: programarea și evaluarea.

Ea posedă o logică de intervenție inovatoare și conectivă ce ajută la trasarea politicilor de patrimoniu cu rezultate mai sinergice (programare) iar proiectul de strategie urmează această logică de intervenție.

Ea este un instrument de evaluare cu rezultate eficiente ale sintezei evaluării, ceea ce asigură faptul că evaluarea devine relevantă la nivelurile medii și strategice ale luării deciziei. Pentru moment, proiectul de strategie nu integrează pe deplin acest concept sintetic de evaluare.

Logica de intervenție sinergică este utilă la nivel strategic, dar ea este relevantă la modul general și poate fi aplicată și la alte nivele. Instrumentul propus este relevant pentru administrarea problemelor de ordin public unde provocările apar predominant orizontal iar soluțiile depind de sinergii cu măsuri dintr-un număr de alte sectoare, și nu exclusiv la nivelul politicilor sectoriale. Atunci când se obține sinergia, chiar sectoarele mai puțin proeminente cu capacități inițiale slabe pot produce rezultate pe termen mediu și lung.

Noua abordare⁷ depășește logica bazată pe rezultate standard ale evaluării impactului politicii. Abordarea standard e valoroasă, dar se poate obține mult mai mult cu același set de informații prin sintetizarea mai judicioasă a datelor rezultate. Procedând astfel, se poate obține o imagine de ansamblu asupra unei situații complexe.

Strategia începe cu probleme conceptuale și strategice apoi continuă sistematic cu chestiuni mai operaționale, permițând o mare libertate nevoilor specifice și contextului căruia trebuie să i se dea atenție la nivel național și sub-național.

În principiu, e nevoie ca strategia să fie completată cu un sistem de indicatori pentru a monitoriza implementarea politicii de patrimoniu în diverse zone. Liniile directoare pentru evaluarea impactului politicii de patrimoniu vor urma cel mai probabil regulile standard pentru îndeplinirea evaluărilor impactului politicii de patrimoniu. Planul pentru evaluări (și politici) specifice pentru programe de patrimoniu naționale și regionale/locale poate fi pregătit separat.

În faza de implementare, abordarea integrată este relevantă chiar și în absența unei monitorizări total funcționale și a unui sistem de informații, pentru că poate fi realizată calitativ, cu evaluarea calitativă a experților aplicată acțiunilor individuale ce apar din recomandările specifice în ce privește felul în care fiecare provocare definită de strategie este tratată.

Noua abordare de evaluare poate fi testată la început prin evaluarea celor mai reușite cazuri de bune practici adunate pentru a ilustra spiritul strategiei. Apoi, experiențele pozitive pot fi integrate. E de dorit să se facă o oarecare instruire; totuși, metodologia e simplă, prezentată transparent și poate fi folosită fără obligații pecuniare conform *Creative Commons* 2.5. În ce privește permisul pentru utilizarea non-profit chiar și fără instruire anume.

Interfețele orizontale dintre cele trei componente ale strategiei și recomandările și provocările sale sunt ilustrate de matricea convențională Leopold, care prezintă tipuri de impact al măsurilor politice de patrimoniu la nivel european.

⁷ Vezi mai mult în Radej B. (2014), „Social complexity: operational definition” [Complexitate socială: o definiție operațională], Ljubljana, Slovenian Evaluation Society: Working papers, 7/2 [Societatea de Evaluare Slovenă: Documente de lucru]; sau Radej B., Jazbinšek K. Ž., Dolinšek M. (2015), „Measuring Smartness of Innovation Policy” [Măsurând inteligența politicii de inovare], *Asia-Pacific Tech Monitor*, Iunie – Septembrie 2015.

Tabelul 1: Strategia patrimoniului cultural european pentru secolul XXI – matricea Leopold a interfețelor (Recomandări x Provocări) ce aparțin strategiei celor trei componente

Provocări**		Social								Dezvoltare								Cunoaștere							
		S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8
Recomandări*																									
S1	Social		X		X		X		X	X		X						X	X						
S2		X	X			X		X		X		X						X		X					
S3		X	X	X	X	X	X	X	X	X								X		X				X	
S4		X	X	X	X	X	X	X	X									X	X	X					
S5		X		X		X	X	X	X	X						X		X							X
S6		X	X		X	X	X	X		X						X		X						X	
S7			X		X	X	X	X	X			X						X	X	X					
S8			X	X	X	X	X		X	X			X					X	X	X					X
S9		X		X	X	X	X		X	X		X							X		X				
S10		X	X		X	X	X	X	X	X				X		X									
D1	Dezvoltare		X								X	X	X	X	X	X									
D2								X	X	X	X		X		X			X				X			
D3					X				X		X		X					X	X		X	X			X
D4											X	X	X	X	X							X			
D5								X	X	X	X	X	X	X	X				X						
D6							X		X	X	X	X	X	X	X					X			X		
D7					X		X		X	X	X	X	X	X	X				X					X	X
D8											X		X		X		X					X	X	X	
D9												X	X	X											
D10										X	X	X	X	X	X				X	X			X		
D11							X		X	X	X	X	X		X									X	
K1	Cunoaștere				X													X	X	X					X
K2																			X	X					
K3																		X	X	X	X				
K4																		X	X	X	X	X			
K5																		X	X	X	X	X			
K6					X					X						X			X	X	X				
K7					X													X	X	X	X				X
K8																		X	X	X	X	X			
K9																			X	X	X	X			
K10																		X	X	X	X	X			
K11																		X	X	X	X	X			

Sursa datelor: Strategia patrimoniului cultural european pentru Secolul XXI

Legenda Tabelului 1

* Recomandări	** Provocări
<p>S1 Încurajarea implicării cetățenilor și autorităților locale în fructificarea patrimoniului cotidian</p> <p>S2 Creșterea accesibilității patrimoniului</p> <p>S3 Utilizarea patrimoniului pentru afirmarea și transmiterea valorilor fundamentale ale Europei și ale societății europene</p> <p>S4 Promovarea patrimoniului ca punct de întâlnire și vehicul pentru dialogul intercultural, pace și toleranță</p> <p>S5 Încurajarea și evaluarea practicilor și procedurilor de participare a cetățenilor</p> <p>S6 Crearea unui cadru adecvat care să permită autorităților locale și comunităților să acționeze în beneficiul patrimoniului și pentru buna sa gestionare</p> <p>S7 Dezvoltarea și promovarea programelor participative de identificarea patrimoniului</p> <p>S8 Încurajarea inițiativelor de reabilitare a patrimoniului venite din partea comunităților și autorităților locale</p> <p>S9 Sprijinirea proiectelor intergeneraționale și interculturale pentru a promova patrimoniul</p> <p>S10 Facilitarea și încurajarea parteneriatelor (publice și private) în promovarea patrimoniului cultural și a proiectelor de conservare</p>	<p>S1 Coexistența pașnică</p> <p>S2 Îmbunătățirea calității vieții</p> <p>S3 Contribuția la binele și sănătatea oamenilor</p> <p>S4 Protejarea memoriei colective</p> <p>S5 Instituirea unei bune guvernante</p> <p>S6 Promovarea managementului participativ</p> <p>S7 Optimizarea implementării convențiilor</p> <p>S8 Promovarea unei abordări incluzive a patrimoniului</p>
<p>D1 Promovarea patrimoniului cultural ca resursă și facilitarea investiției financiare</p> <p>D2 Sprijinirea și promovarea sectorului de patrimoniu ca mijloc de creare de locuri de muncă și oportunități de afaceri</p> <p>D3 Promovarea competențelor de patrimoniu și a profesioniștilor</p> <p>D4 Generarea de studii de impact asupra patrimoniului pentru proiectele de reabilitare, construire, planificare și infrastructură</p> <p>D5 Încurajarea reutilizării patrimoniului și utilizării cunoștințelor și practicilor tradiționale</p> <p>D6 Garanția că patrimoniului i se dă atenție în politicile de dezvoltare, planificare spațială, de mediu și de energie</p> <p>D7 Acordarea atenției patrimoniului în politicile de dezvoltare a turismului durabil</p> <p>D8 Protejarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului, prin folosirea mai largă a noilor tehnologii</p> <p>D9 Utilizarea tehnicilor inovatoare pentru a prezenta publicului patrimoniul cultural, conservându-i integritatea</p> <p>D10 Utilizarea patrimoniului cultural ca mijloc pentru a conferi unei regiuni un caracter deosebit și pentru a o face mai atrăgătoare și mai cunoscută</p> <p>D11 Dezvoltarea unor noi modele de management pentru a garanta că patrimoniul beneficiază de pe urma produselor secundare (spinoffs) pe care le generează</p>	<p>D1 Construirea unei societăți mai incluzive și cu mai multă coeziune</p> <p>D2 Dezvoltarea prosperității Europei prin recurgerea la resursele sale de patrimoniu</p> <p>D3 Garantarea faptului că europenii se vor bucura de o calitate superioară a vieții, în armonie cu mediul lor cultural și natural</p> <p>D4 Implementarea principiului conservării integrate</p> <p>D5 Garantarea faptului că patrimoniul este luat în calcul în cadrul strategiilor și programelor de dezvoltare spațială durabilă</p> <p>D6 Dezvoltarea competenței serviciilor publice de a trata problemele legate de dezvoltare spațială sustenabilă prin utilizarea mai bună a patrimoniului</p> <p>D7 Păstrarea și dezvoltarea capacităților serviciilor publice de a trata problemele legate de patrimoniu</p> <p>D8 Intensificarea utilizării și reutilizării patrimoniului</p>
<p>K1 Încorporarea mai eficace a educației în domeniul patrimoniului în curricula școlară</p> <p>K2 Implementarea de măsuri pentru a-i încuraja pe tineri să se ocupe de patrimoniu</p> <p>K3 Încurajarea creativității pentru a capta atenția publicului interesat de patrimoniu</p> <p>K4 Asigurarea pregătirii optime pentru non-profesioniști și pentru profesioniști din alte sectoare conexe patrimoniului</p> <p>K5 Diversificarea sistemelor de instruire pentru profesioniștii din domeniul patrimoniului</p> <p>K6 Dezvoltarea băncilor de cunoștințe despre materialele, tehnicile și know-how-ul tradițional local</p> <p>K7 Asigurarea transmiterii mai departe a tuturor cunoștințelor și aptitudinilor specifice meseriilor de patrimoniu</p> <p>K8 Garantarea competențelor profesioniștilor care lucrează cu patrimoniul</p>	<p>K1 Stimularea dezvoltării unei societăți a cunoașterii partajate</p> <p>K2 Identificarea, protejarea, transmiterea și împărtășirea cunoștințelor și competențelor privind patrimoniul</p> <p>K3 Creșterea conștientizării valorilor transmise de patrimoniu</p> <p>K4 Asigurarea accesului la instruire continuă pentru toate părțile interesate</p> <p>K5 Garantarea unui înalt nivel tehnic pentru toate meseriile și meșteșugurile patrimoniului</p> <p>K6 Sprijinirea, consolidare și promovarea cooperării inter-guvernamentale</p> <p>K7 Încurajarea cercetării în domeniul</p>

* Recomandări	** Provocări
clasat K9 Dezvoltarea programelor de studiu și cercetare care reflectă nevoile patrimoniului și comunică descoperirile K10 Încurajarea și sprijinirea dezvoltării rețelilor K11 Explorarea patrimoniului ca sursă de cunoaștere, inspirație și creativitate	patrimoniului K8 Câștigarea devotamentului tinerilor față de patrimoniu

Tabelul 1 identifică legăturile dintre toate recomandările strategiei și toate provocările strategiei.⁸ El oferă o perspectivă detaliată asupra modului în care implementarea recomandărilor individuale pot influența provocările ce rezultă din strategie. Strategia nu se pregătește ca un set de legături fragmentate între recomandări și provocări, ci ca o structură deplin maturizată cu trei componente autonome însă interdependente. Astfel, este rațional să identificăm aceste legături structurale dintre componente pentru a vedea cum se influențează reciproc indirect, ceea ce reprezintă o condiție a sinergiei între componentele patrimoniului.

Tipurile de impact estimate pentru strategia din Tabelul 1 pot fi masate după sursă și zona impactului sectorial (K prin K sau K or K∩K, K∩S, K∩D etc.) pentru a obține o matrice de input-output ce prezintă ce tipuri de sinergie se pot produce între componentele strategiei atunci când activitățile recomandate sunt implementate.

Tabelul 2: Matricea de input-output a impactului între componente

Matricea de input-output	Provocări 1 (componenta S)	Provocări 2 (componenta D)	Provocări 3 (componenta K)
Recomandări 1 (componenta S)	S1-10	S1-3, S5-10	S1-9
Recomandări 2 (componenta D)	D1-3, D5-7, D11	D1-D11	D2-8, D10-11
Recomandări 3 (componenta K)	K1, K6-7	K6	K1-11

Sursa datelor: Tabelul 1 matricea Leopold (Recomandări x Provocări)

Legenda la Tabelul 2: Cum poate fi utilizată matricea de input-output

Cum să obții rezultate centralizate din matricea de input-output	Provocări în S	Provocări în D	Provocări în K
Recomandări pentru S	SS: Eficacitatea acțiunilor legate de S în rezolvarea provocărilor legate de S	SD: Eficacitatea acțiunilor legate de S în rezolvarea provocărilor legate de D	SK: Eficacitatea acțiunilor legate de S în rezolvarea provocărilor legate de K
Recomandări pentru D	DS: Eficacitatea acțiunilor legate de D în rezolvarea provocărilor legate de S	DD: Eficacitatea acțiunilor legate de D în rezolvarea provocărilor legate de D	DK: Eficacitatea acțiunilor legate de D în rezolvarea provocărilor legate de K
Recomandări pentru K	KS: Eficacitatea acțiunilor legate de K în rezolvarea provocărilor legate de S	KD: Eficacitatea acțiunilor legate de K în rezolvarea provocărilor legate de Ds	KK: Eficacitatea acțiunilor legate de K în rezolvarea provocărilor legate de K

⁸ Accentul principal al acestei strategii constă în conectarea recomandărilor și provocărilor aceluiasi component de patrimoniu (S, D sau C), de vreme ce majoritatea tipurilor de impact se situează pe diagonala matricei (de la colțul din stânga sus la cel din dreapta jos).

NB:

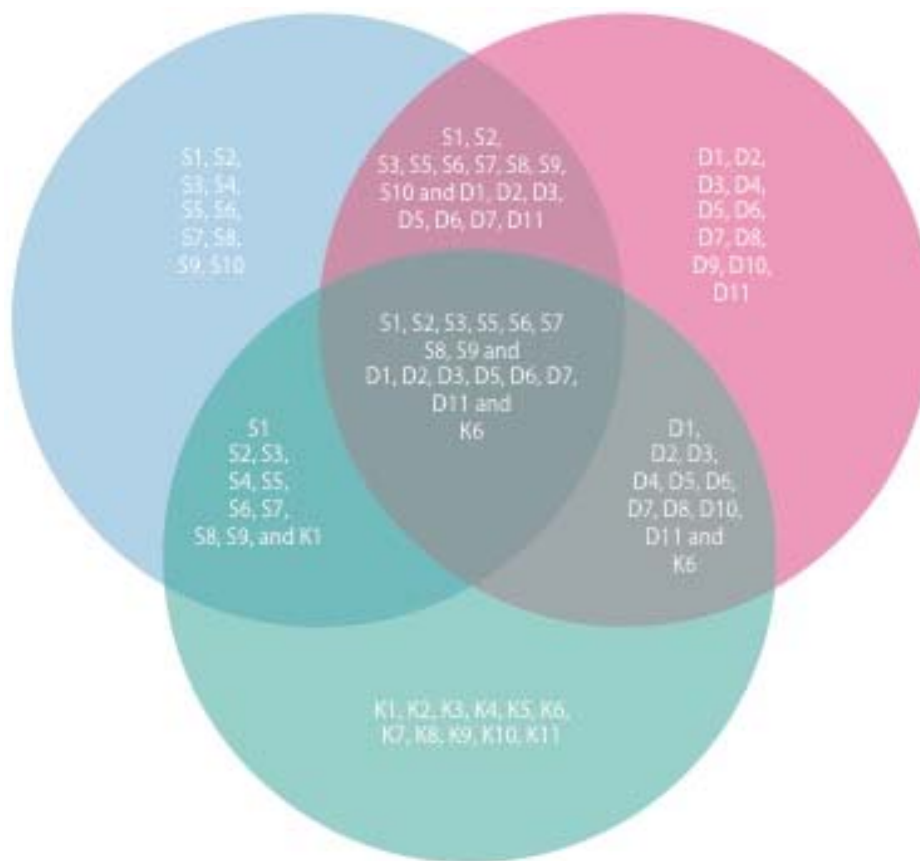
- Eficacitatea este evaluată în mod standard prin monitorizarea indicatorilor de impact (cum influențează recomandările S provocările din S, $S \cap S$ etc.
- Sinergia dintre S (la recomandări) și D (la provocări) se obține ca medie a tipurilor de impact evaluate: $(DS+SD)/2$.
- Sinergia dintre K și D se realizează ca medie a tipurilor de impact: $(K \cap D + D \cap K)/2$
- Sinergia dintre S și K se realizează ca medie a tipurilor de impact: $(S \cap K + K \cap S)/2$.

Tabelul 2 identifică modul de conectivitate dintre recomandări și provocări pentru fiecare componentă a strategiei. Pe diagonală, se prezintă indicatorul convențional al eficacității politicii. Se arată ce succes are fiecare componentă a strategiei în îndeplinirea propriilor recomandări de bază.

Tipurile de impact indirect sau trans-sectorial sunt localizate în câmpurile ne-diagonale ale matricei din Tabelul 2. Prin conectarea impactului trans-sectorial localizat jos în diagonală cu impactul trans-sectorial localizat simetric pe diagonală sus (cum sunt $D \cap S$ și $S \cap D$), se poate evalua sinergia între două componente ale strategiei și modul în care cele două componente se sprijină sau se limitează reciproc prin implementarea recomandărilor lor.

Diagrama Venn de mai jos ilustrează cum cele trei componente ale politicii de patrimoniu sunt integrate cu ajutorul legăturilor directe (diagonal, ne-suprapuse) și indirecte (ne-diagonale, suprapuse) dintre recomandările și provocările strategiei.

Figura 1: Diagrama Venn a Strategiei patrimoniului cultural european pentru secolul XXI

Sursa: Tabelul 2.

Politica de patrimoniu (sau măsurile legate de patrimoniu sau chiar proiectele) vor dobândi o mai mare coerență atunci când zona interioară de intersecție se mărește prin implementarea recomandărilor sale. O politică, măsură sau proiect specific de patrimoniu se dovedește a fi mai integrat atunci când coerența dintre interfețe crește în paralel cu eficacitatea îmbunătățită din cadrul tuturor celor trei componente.

ANEXA B LISTA DE EXEMPLE PE RECOMANDARE

1. COMPONENTA „SOCIALĂ”

Componenta „socială” (S) se concentrează asupra relației dintre patrimoniu, pe de o parte, și societăți, cetățeni, transmiterea și împărtășirea valorilor democratice prin metodele participative și de bună guvernare prin management participativ, pe de altă parte.

Provocări

- S1. Coexistența pașnică
- S2. Îmbunătățirea calității vieții
- S3. Contribuția la binele și sănătatea oamenilor
- S4. Protejarea memoriei colective
- S5. Instituirea unei bune guvernare
- S6. Promovarea managementului participativ
- S7. Optimizarea implementării convențiilor
- S8. Promovarea unei abordări incluzive a patrimoniului

Recomandări

Recomandarea S1

Încurajarea implicării cetățenilor și a autorităților locale în fructificarea patrimoniului cotidian

Exemple de acțiune

- Patrimoniul ca mijloc de emancipare pentru oamenii cu dizabilități mintale sau multiple - HEREIN (Olanda)
- www.ipsedebruggen.nl/news/article/58/opening-de-haven-nigrum-pullum-zwammerdam
www.romeinselimes.nl/nl/op-pad/fort-nigrum-pullum-zwammerdam
<https://erfgoedstem.nl/opening-bezoekerscentrum-haven-nigrum-pullum/>
www.monumentaal.com/bezoekerscentrum-haven-nigrum-pullum-open
- Indicatori ai impactului economic și social asupra patrimoniului cultural – HEREIN (Ungaria)
www.forsterkozpont.hu/nemzetkozi-feladatok/nemzetkozi-projektjeink/749#1
<http://balatoncsicso.reblog.hu/>

www.facebook.com/csicsoiplebania

- Programul de dezvoltare locală a insulei Cres - HEREIN (Croatia)
www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cooperation/SEE/LDPP/Croatia_en.asp
- Protejarea patrimoniului local de către municipalități – HEREIN (Republica Slovacă)
- Abordări participative dezvoltate cu școli și municipalități de organizația non-profit
Qualité-Village-Wallonie (Belgia, Valonia)
www.qvw.be/
- “SOS Patrimoine”: buletine informative create de Fundația rurală valonă, utile tuturor
cetățenilor implicați în conservarea unui obiect de patrimoniu (Belgia, Valonia)
www.frw.be
- Grant pentru restaurarea „patrimoniului la scară mică” – HEREIN (Belgia, Regiunea
capitalei Bruxelles)
<http://patrimoine.brussels/liens/campagnes-programmes/petit-patrimoine-brochure-2015>
- Proiect de dezvoltare pilot pentru satele viticole din Limassol (Cipru)
www.agrotourism.com.cy/discover-wine-route-4-wine-villages-limassol,60,en
- Saarländischer Verein für Denkmalschutz e.V. (Asociația pentru Conservarea
Monumentelor Istorice a landului Saarland) (Germania)
www.denkmalschutz-saarland.de

Recomandarea S2

Creșterea accesibilității patrimoniului

Exemple de acțiune

- Activități desfășurate pe parcursul Zilelor Patrimoniului
<http://pjp-eu.coe.int/en/web/ehd-jep/home>
- Program local de dezvoltare al insulei Cres – HEREIN (Croatia)
www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cooperation/SEE/LDPP/Croatia_en.asp
- Indicatori ai impactului economic și social al patrimoniului cultural – HEREIN (Ungaria)
www.forsterkozpont.hu/nemzetkozi-feladatok/nemzetkozi-projektjeink/749#1
<http://balatoncsicso.reblog.hu/>
www.facebook.com/csicsoiplebania
- Patrimoniul ca mijloc al emancipării celor cu dizabilități mentale sau multiple – HEREIN
(Olanda)
www.ipsedebruggen.nl/news/article/58/opening-de-haven-nigrum-pullum-zwammerdam

www.romeinselimes.nl/nl/op-pad/fort-nigrum-pullum-zwammerdam
<https://erfgoedstem.nl/opening-bezoekerscentrum-haven-nigrum-pullum/>
www.monumentaal.com/bezoekerscentrum-haven-nigrum-pullum-open

- Deutsches Nationalkomitee für Denkmalschutz (Comitetul Național al Germaniei pentru Conservarea Monumentelor) (Germania)
<http://www.dnk.de/>

Recomandarea S3

Utilizarea patrimoniului pentru afirmarea și transmiterea valorilor fundamentale ale Europei și ale societății europene

Exemple de acțiune

- Programul local de dezvoltare al insulei Cres – HEREIN (Croatia)
www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cooperation/SEE/LDPP/Croatia_en.asp
- Academia Liszt, câștigătoare premiului Europa Nostra la Marca de Patrimoniu European (2016) pentru contribuția la cultura și patrimoniul european (Ungaria)
- Patrimoniul ca mijloc al emancipării celor cu dizabilități mintale și multiple – HEREIN (Netherlands)
www.ipsedebruggen.nl/news/article/58/opening-de-haven-nigrum-pullum-zwammerdam
www.romeinselimes.nl/nl/op-pad/fort-nigrum-pullum-zwammerdam
<https://erfgoedstem.nl/opening-bezoekerscentrum-haven-nigrum-pullum/>
www.monumentaal.com/bezoekerscentrum-haven-nigrum-pullum-open
- Verein Kulturraum Großregion (Asociația pentru cultura trans-regională din Belgia, Franța, Germania și Luxemburg) (Germania)
<http://www.kulturraumgr.eu/de>

Recomandarea S4

Promovarea patrimoniului ca loc de întâlnire și vehicul pentru dialogul intercultural, pace și toleranță

Exemple de acțiune

- Raport asupra rolului artelor publice și instituțiilor culturale în promovarea diversității culturale și dialogului intercultural
http://ec.europa.eu/culture/library/reports/201405-omc-diversity-dialogue_en.pdf
- Programul local de dezvoltare al insulei Cres – HEREIN (Croatia)
www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cooperation/SEE/LDPP/Croatia_en.asp
- Indicatori ai impactului economic și social al patrimoniului cultural – HEREIN (Ungaria)

www.forsterkozpont.hu/nemzetkozi-feladatok/nemzetkozi-projektjeink/749#1
<http://balatoncsicso.reblog.hu/>
www.facebook.com/csicsoiplebania

- Brera: un'altra storia. Percorsi interculturali nel museo (Brera: o altă poveste. Urme interculturale în muzeu) (Italia)
<http://valorizzazione.beniculturali.it/it/notizie/259-brera-unaltra-storia-percorsi-interculturali-nel-museo.html>
- Patrimoniul ca mijloc de emancipare a celor cu dizabilități mintale și multiple – HEREIN (Olanda)
www.ipsedebruggen.nl/news/article/58/opening-de-haven-nigrum-pullum-zwammerdam
www.romeinselimes.nl/nl/op-pad/fort-nigrum-pullum-zwammerdam
<https://erfgoedstem.nl/opening-bezoekerscentrum-haven-nigrum-pullum/>
www.monumentaal.com/bezoekerscentrum-haven-nigrum-pullum-open
- Master Planul Nicosiei (Cyprus)
www.moi.gov.cy/moi/urbanguard/urbanguard.nsf/dmltph_en/dmltph_en?OpenDocument
- Open Monument Day / Ziua monumentelor deschise (Germania)
<http://www.tag-des-offenen-denkmals.de/>

Recomandarea S5

Încurajarea și evaluarea practicilor și procedurilor de participare a cetățenilor

Exemple de acțiune

- Societatea Prietenilor Antichităților din Dubrovnik (Croația)
<http://citywallsdubrovnik.hr/drustvo/?lang=en>
- Asociația „4 grada Dragodid”: aria de interes a activității asociației este arhitectura vernaculară, în mod special zidăria din piatră și alte tipuri de clădiri și materiale din zona rurală carstică din Croația (Croația)
www.dragodid.org/category/eng/
- Motelul Trogir: asociația pentru protejarea arhitecturii post-belice (Croația)
<http://motelrogir.tumblr.com>
- Adoptă un monument, o inițiativă pentru promovarea îngrijirii patrimoniului comun, aplicată în mai multe țări europene, o modalitate creativă de a-i implica în mod activ pe localnici să îngrijească și să conserve patrimoniul cultural local (muzeul provinciei Pirkanma) (Finlanda)
<http://adoptoimonumentti.fi/europa-nostra-award-2016/?lang=en>

https://issuu.com/vapriikki/docs/am_esite_en_n_0815

<https://issuu.com/vapriikki/docs/adopt-a-monument>

- „Living Heritage Wiki”, platformă web pe baza formulei deschise și de colaborare Wiki, dând posibilitatea oricui să sugereze și să descrie date într-un catalog național al patrimoniului cultural intangibil, în legătură cu implementarea Convenției UNESCO pentru Salvagardarea Patrimoniului Intangibil Cultural European (Finlanda)
www.aineetonkulttuuriperinto.fi/en/implementation
<https://wiki.aineetonkulttuuriperinto.fi/>
- Indicatori ai impactului economic și social al patrimoniului cultural – HEREIN (Ungaria)
www.forsterkozpont.hu/nemzetkozi-feladatok/nemzetkozi-projektjeink/749#1
<http://balatoncsicso.reblog.hu/>
www.facebook.com/csicsoiplebania
- Comisia de consultare urbană și regională/spațială – HEREIN (Belgia, Capitala regiunii Bruxelles)
<https://urbanisme.irisnet.be/les-commissions-de-concertation>

Recomandarea S6

Crearea unui cadru adecvat care să permită autorităților locale și comunităților să acționeze în beneficiul patrimoniului și pentru buna sa gestionare

Exemple de acțiune

- Indicatori ai impactului economic și social al patrimoniului cultural – HEREIN (Ungaria)
www.forsterkozpont.hu/nemzetkozi-feladatok/nemzetkozi-projektjeink/749#1
<http://balatoncsicso.reblog.hu/>
www.facebook.com/csicsoiplebania
- Programul local de dezvoltare al insulei Cres – HEREIN (Croatia)
www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cooperation/SEE/LDPP/Croatia_en.asp
- Fundația rurală valonă: un proces participativ de dezvoltare rurală încorporând protejarea patrimoniului printr-o abordare de tip cetățenesc (Belgia) (www.frw.be)
- „InterKultur. Migration als Einflussfaktor auf Kunst und Kultur” (Barometru intercultural: migrația ca factor de influențarea artei și culturii) (Germania)
http://www.mwk.niedersachsen.de/themen/kultur/kulturentwicklungskonzept_niedersachsen_kek/kekprozess/der-kek-prozess-bezieht-die-akteure-aktiv-ein-118561.html
- Voluntari „de încredere” pentru situri memoriale/de patrimoniu, Schleswig-Holstein (Ehrenamtliche Vertrauensleute für Kulturdenkmale, § 6 DSchG) (Germania)
<https://www.schleswig-holstein.de/DE/Fachinhalte/D/denkmalerschutz/downloads/Denkmalenschutzgesetz.pdf?blob=publicationFile&v=5>

Recomandarea S7

Dezvoltarea și promovarea programelor participative de identificare a patrimoniului

Exemple de acțiune

- Acțiune desfășurată în cadrul proiectelor Interreg Europe care adoptă această abordare a patrimoniului, de exemplu „Trans-Formation du patrimoine” (Interreg IV): <http://muap.be/projets/le-projet-trans-formation-du-patrimoine-interreg-iv>
- Inițiativa Comunității din Split pentru protejarea zonei rezidențiale Split 3 (Croatia)
- Programul de dezvoltare locală al insulei Cres – HEREIN (Croatia) www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cooperation/SEE/LDPP/Croatia_en.asp
- Indicatori ai impactului economic și social al patrimoniului cultural – HEREIN (Ungaria) www.forsterkozpont.hu/nemzetkozi-feladatok/nemzetkozi-projektjeink/749#1
<http://balatoncsicso.reblog.hu/>
www.facebook.com/csicsoiplebania
- Protejarea patrimoniului local de către municipalități – HEREIN (Republica Slovacia)

Recomandarea S8

Încurajarea inițiativelor de reabilitare a patrimoniului venite din partea comunităților și autorităților locale

Exemple de acțiune

- Accesibilitatea ca mijloc ca locuitorii din Nantes să devină din nou proprietari ai castelului-muzeu, Nantes (Franța)
- Indicatori ai impactului economic și social ai patronajului cultural – HEREIN (Ungaria) www.forsterkozpont.hu/nemzetkozi-feladatok/nemzetkozi-projektjeink/749-1
<http://balatoncsicso.reblog.hu/>
www.facebook.com/csicsoiplebania
- Participarea localnicilor la restaurarea obiectelor de scară mică, la inițiativa Qualité-Village-Wallonie (Belgia) www.qvw.be/
- Asociația „Petites cités de caractère de France”/ „Orașe mici cu caracter din Franța” www.petitescitesdecaractere.com/fr/lassociation-petites-cites-de-caractere-de-france

Recomandarea S9

Sprijinirea proiectelor intergeneraționale și interculturale pentru a promova patrimoniul

Exemple de acțiune

- Programul de dezvoltare locală din insula Cres – HEREIN (Croatia)
www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cooperation/SEE/LDPP/Croatia_en.asp
- Ateliere interactive („hands-on”) care îi ajută pe copii să se dezvolte prin experiența practică a diferitelor aptitudini și prin schimb inter-generațional (Franța)
www.loutilenmain.fr/
- Indicatori ai impactului economic și social al patrimoniului cultural – HEREIN (Ungaria)
www.forsterkozpont.hu/nemzetkozi-feladatok/nemzetkozi-projektjeink/749-1
www.facebook.com/csicsoiplebania
- Programe de instruire pentru copii și adulți în centrul pentru instruire în meșteșuguri de patrimoniu în fosta abație din Paix-Dieu (Belgia, Valonia)
www.institutdupatrimoine.be/index.php/missions/metiers-du-patrimoine
- Programul muzical „Noi facem muzică” (Wir machem die Musik), Saxonia Inferioară (Germania)
<http://www.wirmachendiemusik.de/>

Recomandarea S10

Facilitarea și încurajarea parteneriatelor (publice și private) în promovarea patrimoniului cultural și a proiectelor de conservare

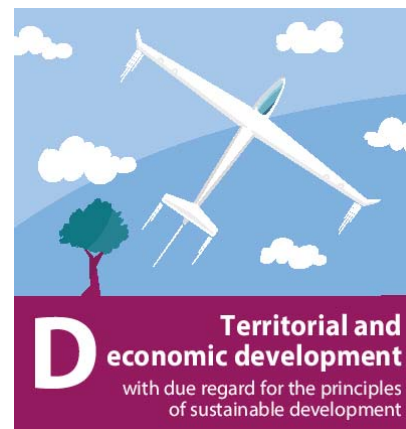
Exemple de acțiune

- Fundația de patrimoniu (Fondation du patrimoine) (Franța)
www.fondation-patrimoine.org
- Fundația „Total” (Franța)
www.fondation.total.com/missions/faire-rayonner-les-cultures-et-le-patrimoine
- Indicatori ai impactului economic și social al patrimoniului cultural – HEREIN (Ungaria)
www.forsterkozpont.hu/nemzetkozi-feladatok/nemzetkozi-projektjeink/749#1
<http://balatoncsicso.reblog.hu/>
www.facebook.com/csicsoiplebania
- Palatul Madama (Palazzo Madama): cumpărarea în parteneriat cu orașul Torino (Italia)
www.palazzomadamatorino.it/it/blog/ottobre-2013/crowdfunding-and-more-summary
- Fondul Loteriei (UK)
www.biglotteryfund.org.uk/

- Fundația Regele Baudouin (Fondation Roi Baudouin) (Belgia)
www.kbs-frb.be/
- Punct de finanțare culturală (Germania)
<http://www.kulturfoerderpunkt-berlin.de/start/>

2. COMPONENTA DE „DEZVOLTAREA TERITORIALĂ ȘI ECONOMICĂ”

Componenta de „dezvoltare teritorială și economică” (D) se concentrează asupra relației pe care patrimoniul cultural o întreține cu dezvoltarea spațială, cu economia și guvernarea locală și regională, acordând atenția cuvenită principiilor dezvoltării durabile.

Provocări

- D1. Construirea unei societăți mai incluzive și cu mai multă coeziune
- D2. Dezvoltarea prosperității Europei prin recurgerea la resursele sale de patrimoniu
- D3. Garantarea faptului că europenii se voi bucura de o calitate superioară a vieții, în armonie cu mediul lor cultural și natural
- D4. Implementarea principiului conservării integrate
- D5. Garantarea faptului că patrimoniul este luat în calcul în cadrul strategiilor și programelor de dezvoltare spațială durabilă
- D6. Dezvoltarea competenței serviciilor publice de a trata problemele legate de dezvoltare spațială sustenabilă prin utilizarea mai bună a patrimoniului
- D7. Păstrarea și dezvoltarea capacităților serviciilor publice de a trata problemele legate de patrimoniu
- D8. Intensificarea utilizării și reutilizării patrimoniului

Recomandări

Recomandarea D1

Promovarea patrimoniului cultural ca resursă și facilitarea investiției financiare

Exemple de acțiune

- Raportul „Patrimoniul cultural contează pentru Europa”, 2015
<http://blogs.encatc.org/culturalheritagecountsforeurope/outcomes/>
- Organizația de Cooperare Culturală Publică, Pont du Gard, sit UNESCO (Franța)
www.pontdugard.fr/fr/la-gestion-du-site-confiee-un-epcc
- Art Bonus: plan de taxe favorabile pentru cei care sprijină cultura prin donații (Italia)
<http://artbonus.gov.it/>
- Fondul Național de Restaurare, Olanda
www.restauratiefonds.nl
- Mecanism pentru stimularea financiară a clădirilor incluse în inventarul monumentelor istorice (Cipru)
<http://moi.gov.cy/tph>

Recomandarea D2

Sprijinirea și promovarea sectorului de patrimoniu ca mijloc de creare de locuri de muncă și oportunități de afaceri

Exemplu de acțiune

- Alliance Patrimoine-Emploi (Alianța Patrimoniu-Locuri de Muncă), Guvernul valon (Belgia, Valonia)

Recomandarea D3

Promovarea competențelor de patrimoniu și a profesioniștilor

Exemple de acțiune

- Zilele Europene ale Meșteșugurilor Artistice
www.journeesdesmetiersdart.fr/en-europe
- Vizită la sit de restaurare: Notre-Dame la Grande de Poitiers, Versailles, Catedrala Tournai etc.
- Moj kazun – La mia casa, activități de patrimoniu în Vodnjan, care se concentrează pe prezervarea adăposturilor cu zidărie din piatră, tipice pentru peninsula Istria (Croatia)
www.istria-culture.com/en/the-kazun-park-i174
- Spectacol al Patrimoniului Internațional (SIPC), la Luvru, Paris (Franța)
www.patrimoineculturel.com/
- Săptămâna „Tinerii și patrimoniul”, o prelungire a Zilelor Patrimoniului European unde participă meșteri; Eroii Construirii, activități educaționale la Paux-Dieu, ateliere cu meșteri (Belgia, Valonia)
- Târgul Denkmal de la Leipzig (Germania)
<http://www.denkmal-leipzig.de/>
- Premiul pentru patrimoniu cultural, Orașul hanseatic liber Bremen (Germania)
<http://www.denkmalpflege.bremen.de/sixcms/detail.php?gsid=bremen160.c.2415.de>

Recomandarea D4

Generarea de studii de impact asupra patrimoniului pentru proiectele de reabilitare, construire, planificare și infrastructură

Exemplu de acțiune

- Directivele Operaționale UNESCO pentru implementarea Convenției Patrimoniului Mondial; în ce privește sistemele de management eficiente (II. F) se afirmă că evaluările de impact pentru intervențiile propuse sunt esențiale pentru toate proprietățile și pot fi adaptate în scopul extinderii în cazul altor categorii de patrimoniu

Recomandarea D5

Încurajarea reutilizării patrimoniului și utilizării cunoștințelor și practicilor tradiționale

Exemple de acțiune

- Centrul Fraunhofer pentru eficientizarea energetică a clădirilor istorice (Alte Schöffleier bei Kloster Benediktbeuern) (Germania)
www.denkmalpflege.fraunhofer.de/
- Renovarea patrimoniului cultural cu ajutorul șomerilor – HEREIN (Republica Slovacia)
www.academia.edu/21653581/Strategic_Heritage_Conservation_Practices_Inclusion_of_the_Unemployed_in_Saving_Cultural_Heritage_in_Slovakia

Recomandarea D6

Garanția că patrimoniului i se dă atenție în politicile de dezvoltare, planificare spațială, de mediu și de energie

Exemple de acțiune

- Grant pentru restaurarea „patrimoniului de scară mică” – HEREIN (Belgia, Capitala Regiunii Bruxelles)
<http://patrimoine.brussels/liens/campagnes-programmes/petit-patrimoine-brochure-2015>)
- Codul valon pentru planificare spațială (Articolul 209/1 al CWATUP) (Belgia, Valonia)
- Al Treilea Raport al Industriei Creative, Berlin (Germania)
<http://www.berlin.de/sen/kultur/en/cultural-policy/creative-economy/>

Recomandarea D7

Acordarea atenției patrimoniului în politicile de dezvoltare a turismului durabil

Exemple de acțiune

- Rute culturale ale Consiliului Europei
www.culture-routes.net/
- O strategie de turism sustenabil pentru Suomenlinna, Situl Patrimoniului Mondial (Finlanda)
http://frantic.s3.amazonaws.com/suomenlinna/2015/06/Sustainable_Tourism_Strategy_062015_final_0.pdf
- Paradores în Spania (Spania)
www.parador.es/en

- Calea Verde (La Voie verte) în sudul localității Ardèche: un mijloc sustenabil de descoperire a patrimoniului (Franța)
www.cc-gorgesardeche.fr/spip.php?rubrique33
- Rețeaua „Marile situri din Franța” (Franța)
www.grandsitedefrance.com/
- Grant pentru restaurarea „patrimoniului de scară mică” – HEREIN (Belgia, Capitala Regiunii Bruxelles)
<http://patrimoine.brussels/liens/campagnes-programmes/petit-patrimoine-brochure-2015>
- Schema de Granturi pentru Agroturism (Cipru)
www.rural-tourism.tph.moi.gov.cy
- Asociația „Orașe mici cu caracter din Franța” (“Petites cités de caractère de France”)
www.petitescitesdecaractere.com/fr/lassociation-petites-cites-de-caractere-de-france
- Manual de turism cultural, Brandenburg (Germania)
http://www.mwfk.brandenburg.de/media_fast/4055/Leitfaden_Kulturtourismus.15995197.pdf

Recomandarea D8

Protejarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului, prin folosirea mai largă a noilor tehnologii

Exemple de acțiune

- Utilizarea GIS (sistemului de informații geografice) pentru a cartografia valorile culturale imobile (Inventarul patrimoniului cultural din Elveția, Inventarul patrimoniului din Valonia)
- Modelare 3D pentru a ajuta studiile și planurile generale legate de monumentele istorice în faza de pre-restaurare; de exemplu, restaurarea catedralei Santa María Vitoria-Gasteiz (Spania)
www.catedralvitoria.eus/ingles/restauracion_introduccion.php
- Modelare 3D și tipărire
<http://ofti.org/la-modelisation-3d-en-archeologie-et-patrimoin/>
- Vizită cu ajutorul tehnicii „realitatea augmentată” la Abația Jumièges (Franța)
www.abbayedejumieges.fr/remontez-le-temps.html
- Digitalizarea instituțiilor de depozitare – HEREIN (Republica Slovacia)
www.slovakiana.sk
www.opis.culture.gov.sk/uvod
- Cercetare arheologică în sit prin folosirea procesului LiDAR (de ex. Stonehenge) (UK)
www.wessexarch.co.uk/stonehenge/explore-stonehenge-landscape-lidar-survey

Recomandarea D9

Utilizarea tehnicilor inovatoare pentru a prezenta publicului patrimoniul cultural, conservându-i integritatea

Exemple de acțiune

- Reconstituirea în copie a peșterilor (Chauvet, Lascaux, Altamira) (Franța)
- Chauvet: <http://en.cavernedupontdarc.fr/>
- Lascaux: www.lascaux.culture.fr/
- Altamira: http://en.museodealtamira.mcu.es/Prehistoria_y_Arte/la_cueva.html
- "Patrimoniul pe role" (Heritage on roller skates"), o vizită „cu o particularitate” (Belgium, Brussels Capital Region)
www.reseau-idee.be/adresses-utiles/fiche.php?org_id=1233
- Bavarikon: portalul bavarez de artă, cultură și studii regionale, și concepte digitalizate pentru transmiterea valorilor culturale analoge spre alte landuri (Germania)
www.bavarikon.de/
- Baza de date a monumentelor (istorice) a biroului pentru Protejarea Monumentelor din Orașul Hanseatic Liber Bremen (Datenbank des Bremer Landesamtes für Denkmalpflege zu Baudenkmalern) (Germania)
<http://www.denkmalpflege.bremen.de/sixcms/detail.php?gsid=bremen160.c.4297.de>

Recomandarea D10

Utilizarea patrimoniului cultural ca mijloc pentru a conferi unei regiuni un caracter deosebit și pentru a o face mai atrăgătoare și mai cunoscută

Exemple de acțiune

- Proiectele Leader: Grupuri de acțiune locală (GAL) (Europa)
http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/index_fr.htm
- Centru de Afaceri pentru Patrimoniu care se concentrează asupra ceramicii și artelor înrudite, Limoges (Franța)
www.museeal.fr/fr/restructuration-musee
- Orașe și Teritorii ale Artei și Istoriei (Franța)
www.vpah.culture.fr/
- Rezervații naturale regionale (Franța)
www.parcs-naturels-regionaux.fr/
- Conceptul cultural al guvernului din Thuringia (Germania)
<http://thueringen.de/imperia/md/content/tmbwk/kulturportal/kulturkonzept-thueringen.pdf>

Recomandarea D11

Dezvoltarea noilor modele de management pentru a garanta că patrimoniul beneficiază de pe urma produselor secundare (spinoffs) pe care le generează

Exemplu de acțiune

- Digitalizarea instituțiilor de depozitare – HEREIN (Republica Slovacia)
www.slovakiana.sk
www.opis.culture.gov.sk/uvod

3. COMPONENTA DE „CUNOAȘTERE ȘI EDUCAȚIE”

Componenta de „cunoaștere și educație” (K) se concentrează asupra relației dintre patrimoniu și schimbul de cunoștințe, acoperind intensificarea conștientizării, instruirea și cercetarea.

Provocări

- K1. Stimularea dezvoltării unei societăți a cunoașterii partajate
- K2. Identificarea, protejarea, transmiterea și împărtășirea cunoștințelor și competențelor privind patrimoniul
- K3. Creșterea conștientizării valorilor transmise de patrimoniu
- K4. Asigurarea accesului la instruire continuă pentru toate părțile interesate
- K5. Garantarea unui înalt nivel tehnic pentru toate meseriile și meșteșugurile legate de patrimoniu
- K6. Sprijinirea, consolidarea și promovarea cooperării inter-guvernamentale
- K7. Încurajarea cercetării în domeniul patrimoniului
- K8. Câștigarea devotamentului tinerilor față de patrimoniu

Recomandări

Recomandarea K1

Încorporarea mai eficace a educației în domeniul patrimoniului în curricula școlară

Exemple de acțiune

- Adoptă un monument (Europa)
www.heritagecouncil.ie/archaeology/our-initiatives/adopt-a-monument-ireland/
- Premiul Europa Nostra pentru Educație, instruire și creșterea conștientizării
www.europanostrabelgium.be/fr/
- Un proiect de cercetare și conservare a Altarului din biserica Sf. Nicolae din Talinn – HEREIN (Estonia)
<http://nigulistemuuseum.ekm.ee/en/on-view/on-view/rode-altarpiece-in-close-up/>
- 2013 – Anul Național al Patrimoniului Cultural – HEREIN (Estonia)
www.parandiaasta.ee/en
- „Școli la conac” – HEREIN (Estonia)
<http://koolielu.ee/waramu/view/1-7da1a016-1e4e-4ea9-921a-705ce97f40c4>

- Material educațional pentru profesori privind patrimoniul cultural local – HEREIN (Estonia)
www.eays.edu.ee/aja/index.php/ajalooopetus/ajalugu/126-eesti-kulturiloo-oppematejal-eaus-2013
- Accesează arhive, biblioteci și muzee la o singură căutare (Finlanda)
www.finna.fi/?lng=en-gb
- Pachete și cursuri de educație în domeniul patrimoniului la Fundația Rurală Valonia (Belgia)
www.frw.be
- Activități educaționale ale Centrelor de Dezvoltare Urbană din Valonia (Belgia)
www.murla.be
- Programul școlare „denkmal aktiv – Kulturerbe macht Schule“ al Fundației Germane pentru Conservarea Monumentelor (Deutsche Stiftung Denkmalschutz)
- Deutschen Stiftung Denkmalschutz „denkmal aktiv – Kulturerbe macht Schule“ (Germania)
<http://denkmal-aktiv.de/>

Recomandarea K2

Implementarea de măsuri pentru a-i încuraja pe tineri să se ocupe de patrimoniu

Exemple de acțiune

- Concursul de fotografie EPIM
www.nike-kultur.ch/fr/concours-photographique-pour-les-jeunes/
- Noaptea monumentelor/muzeelor
www.monument-tracker.com/nuite-europeenne-musees/
- 2013- Anul Național al Patrimoniului de Cultură – HEREIN (Estonia)
www.parandiaasta.ee/en
- „Școli la conac” – HEREIN (Estonia)
<http://koolielu.ee/waramu/view/1-7da1a016-1e4e-4ea9-921a-705ce97f40c4>
- Un proiect interactiv de cercetare și conservare a Altarului din biserica Sf. Nicolae din Talinn – HEREIN (Estonia)
<http://nigulistemuuseum.ekm.ee/en/on-view/on-view/rode-altarpiece-in-close-up/>
- Concursul creatorilor de patrimoniu cultural pentru copii și tineri, parte a Zilelor Europene ale Patrimoniului (Finlanda)
www.kulttuuriperintokasvatus.fi/wp-content/uploads/2015/04/Cultural-Heritage-Makers2015_Instructions.pdf

<http://europeanheritagedays.com/Event/a3a5d/Cultural-Heritagemakers-LANevent-for-the-Finnish-Youth.html>

- „Permis pentru Cultura și Sport” pentru cei cu vârsta între 15-30 de ani: broșură valabilă pentru 9 intrări în siturile din Pays de la Loire Region (Franța)
www.pack15-30.fr/?id=18
- Vouchere pentru cultură – HEREIN (Republica Slovacia)
www.kulturnepoukazy.sk/kp16/
- Programul de televiziune Het Klokhuis pe UNESCO World Heritage (Olanda)
www.hetklokhuis.nl/

Recomandarea K3

Încurajarea creativității de a capta atenția publicului interesat de patrimoniu

Exemple de acțiune

- 2013 – Anul Național al Patrimoniului Cultural – HEREIN (Estonia)
www.parandiaasta.ee/en
- „Școli la conac” – HEREIN (Estonia)
<http://koolielu.ee/waramu/view/1-7da1a016-1e4e-4ea9-921a-705ce97f40c4>
- Un proiect interactiv de cercetare și conservare a Altarului din biserica Sf. Nicolae din Talinn – HEREIN (Estonia)
<http://nigulistemuuseum.ekm.ee/en/on-view/on-view/rode-altarpiece-in-close-up/>
- „La nuit des pêcheries”, al asociației „Territoires imaginaires” pe coasta Atlanticului în Franța (Franța)
<http://territoires-imaginaires.fr/>
- Anatomia insulelor, Insula Vis (Croatia)
www.anatomija-otoka.com/
- Festivalul Xarkis (Cipru)
www.xarkis.org
- Adoptă un monument (Europa) mai multe situri, de exemplu:
www.archaeologyscotland.org.uk/our-projects/adopt-monument

Recomandarea K4

Asigurarea pregătirii optime pentru non-profesioniști și pentru profesioniștii din alte sectoare conexe patrimoniului

K4 de acțiune

- Instruirea ghizilor organizată de rețeaua Cartei Europene a Abațiilor și Siturilor Cisterciene, www.cister.net/?lang=en
- Inițiativa „Turul Europei” în ce privește împlinirea zonelor rurale să colecteze potențialul turismului cultural care încearcă să îmbunătățească calificările profesionale ale organizațiilor interesate în aspecte ale turismului rural (Europa)
www.europetour.tips/
- Ziua tematică, analiza unui sat, de exemplu, a activităților Consiliilor de mediu, de planificare urbană și de arhitectură, (CAUE) (Franța)
www.fncaue.com/
- Modul de instruire în agroturism și rolul patrimoniului în găzduirea vizitatorilor rurali
www.forum-synergies.eu/bdf_motcle-dossier-14_fr.html
- Instruirea în restaurare pentru meșteri (Ausbildung von Handwerkern zu „Restauratoren im Handwerk”) (Germania)
www.restaurator-im-Handwerk.de

Recomandarea K5

Diversificarea sistemelor de instruire pentru profesioniștii din domeniul patrimoniului

Exemple de acțiune

- „Erasmus pentru ucenici”, test desfășurat de 11 companii franceze și germane, 2016
www.agence-erasmus.fr/projet/39/l-erasmus-des-apprentis-le-projet-euroapprentissage
- 2013 – Anul Național al Patrimoniului Cultural – HEREIN (Estonia)
www.parandiaasta.ee/en
- Un proiect interactiv de cercetare și conservare a Altarului din biserica Sf. Nicolae din Talinn – HEREIN (Estonia)
<http://nigulistemuuseum.ekm.ee/en/on-view/on-view/rode-altarpiece-in-close-up/>
- Ziua de informații și instruire în planul de digitalizare al Ministerului Culturii (Franța)
www.culturecommunication.gouv.fr/Politiques-ministerielles/Patrimoine-ethnologique/Soutiens-a-la-recherche/Plan-de-numerisation
- „Turul Europei în 22 de Zile”, plan de mobilitate pentru ucenicii între 18-25 de ani, Poitou- Charentes Region (Franța)

www.alternance-en-region.com/articles/tour-deurope-des-apprentis-en-22-jours-520.html

- Academia de studii post-universitare de patrimoniu, înființată în 2001 de Centrul Cultural Internațional și Universitatea de Științe Economice din Cracovia (Polonia)
<http://mck.krakow.pl/a-post-graduate-studies>
- Institut de instruire, Propstei Johannisberg Fulda (Germania)
www.propstei-Johannesburg.de
- Academia Fundației Germane pentru Protejarea Monumentelor (Deutsche Stiftung Denkmalschutz) (Germania)
www.denkmalakademie.de

Recomandarea K6

Dezvoltarea băncilor de cunoștințe despre materialele, tehnicile și know-how-ul tradițional local

Exemple de acțiune

- Instruirea constructorilor în utilizarea tencuielilor de var (Maisons paysannes de France association); Centru de instruire în domeniul patrimoniului în fosta abație Paix-Dieu, Amay)
www.institutdupatrimoine.be/index.php/missions/metiers-du-patrimoine
- Institutul pentru Arte și Meserii (Franța)
www.institut-metiersdart.org/
- Școala Superioară Națională de Arte și Meserii (CNAM), Paris (Franța)
<http://the.cnam.eu/>
- Conservator dinamic de competențe tehnice: bază de date, instrumente audio-vizuale și educaționale, Centrul Ventoux pentru educația adulților, Regiunea Provence-Alpes-Côte d'Azur (Franța)
www.upventoux.org/conservatoire-dynamique-gestes-techniques/
- Biblioteca de materiale a Școlii Naționale de Arhitectură din Paris (Franța), Val-de-Seine (Franța)
www.paris-belleville.archi.fr/materiautheque_180
- Kit Discovery: Materiale și clădiri în Seine-Saint-Denis (Franța)
www.seine-saint-denis.fr/Dispositifs-educatifs-patrimoniaux.html
- Enciclopedia electronică a culturii populare tradiționale – HEREIN (Republica Slovacia)
www.ludovakultura.sk/index.php?id=11
- Biblioteca de materiale a centrului de instruire în meseriile de patrimoniu în fosta abație Paix-Dieu, Amay (Belgia, Valonia)
www.institutdupatrimoine.be/index.php/missions/metiers-du-patrimoine

Recomandarea K7

Asigurarea transmiterii mai departe a tuturor cunoștințelor și aptitudinilor specifice meseriilor de patrimoniu

Exemple de acțiune

- Concursuri de olărit, expoziții achiziții de lucrări câștigătoare de muzeul Raeren (Belgia, partea vorbitoare de germană)
http://toepfereimuseum.org/en_EN/museum
- Centrul de Meșteșuguri Tradiționale în județul Lika-Senj (Croatia)
- 2013 Anul Național al Patrimoniului Cultural – HEREIN (Estonia)
www.parandiaasta.ee/en
- Școală de dantele, Puy-en Velay (Franța), www.ladentelledupuy.com
- Instruire pentru persoanele care se reintegrează în piața muncii: copierea de artefacte din bronz și creare de obiecte la Muzeul Saint-Denis (Franța)
www.musee-saint-denis.fr
- Pro Monumenta: prevenirea prin mentenanță – HEREIN (Republica Slovacă)
www.promonumenta.sk/
www.pamiatky.sk/sk/page/pro-monumenta
- Școala de meserii: Centru pentru producția de artă populară – HEREIN (Republica Slovacă)
www.uluv.sk/sk; craft@uluv.sk
- Centrele de instruire în meserii (rețeaua Consiliului Europei)
- Centrul pentru Restaurare și Conservare / Zentrum für Restaurierung und Denkmalpflege, Herrstein (Germania)
<http://hwk-koblenz.de/index.php?id=75>
- Centru de instruire în meserii de patrimoniu în fosta abație Paix-Dieu, Amay (Belgia, Valonia)
www.institutdupatrimoine.be/index.php/missions/metiers-du-patrimoine
- Centro Albayzin, Escuela Andaluza de Restauración (Spania)
www.crnartesaniam.com/index.php/relaciones-institucionales/132-convenios/193-asociacion-granadina-de-artesanos
- Școala din Avignon (Franța)
www.ecole-avignon.com/
- REMPART (Franța)
www.rempart.com/
- Centrul Internațional de Conservare a Patrimoniului Construit (România)
www.heritagetraining-banffycastle.org/index.php/en/

- Grupul de Instruire al Patrimoniului Național și proiecte de conservare, regenerare și dezvoltare comunitară în zona de nord-est, Cumbria și nordul Yorkshire (Regatul Unit)
www.the-nhtg.org.uk/
- Centrul pentru Restaurarea și Protejarea Monumentelor, Herrstein (Germania) (Zentrum für Restaurierung und Denkmalpflege)
<http://hwk-koblenz.de/index.php?id=372>

Recomandarea K8

Garantarea competențelor profesioniștilor care lucrează cu patrimoniul clasat

Exemplu de acțiune

- Fondazione Villa Fabris, Centro Europeo per i Mestieri del Patrimonio (Italia)
www.villafabris.it/it/villa-fabris/
- Alianța de Cercetare a Patrimoniului Cultural (Germania)
www.forschungsallianz-kulturerbe.de

Recomandarea K9

Dezvoltarea programelor de studiu și cercetare care reflectă nevoile patrimoniului și comunică descoperirile

Exemple de acțiune

- Proiectul european „Climă pentru Cultură” pentru a evalua impactul schimbărilor climatice asupra patrimoniului cultural
www.climateforculture.eu
- Joint Programing Initiative (JPI) pentru Patrimoniul Cultural și Schimbările Globale
www.jpi-culturalheritage.eu/
- 2013 Anul Național pentru Patrimoniul Cultural – HEREIN (Estonia)
www.parandiaasta.ee/en
- Un proiect interactiv de cercetare și conservare a Altarului din biserica Sf. Nicolae din Talinn – HEREIN (Estonia)
<http://nigulistemuuseum.ekm.ee/en/on-view/on-view/rode-altarpiece-in-close-up/>
- Encatc (Franța – Europa)
www.encatc.org/
- „Culture et Recherche” (Cultură și Cercetare) periodic al Ministerului Culturii (Franța)
www.culturecommunication.gouv.fr/Politiques-ministerielles/Recherche-Enseignement-superieur-Technologie/La-recherche/La-revue-Culture-et-Recherche

- Activități de cercetare și publicare „Herito”, ICC, Cracovia (Polonia)
www.herito.pl/en/icc-online-bookshop-regulations
- Studii Europene în Domeniul Patrimoniului Cultural, Universitatea din Frankfurt/Oder Viadrina (Germania)
www.denkmalpflege-viadrina.de

Recomandarea K10

Încurajarea și sprijinirea dezvoltării rețelelor

Exemple de acțiune

- Alliance 3.3
<http://europeanheritagealliance.eu/about/>
- Europa Nostra
www.europanostra.org/
- Centrele de întâlniri culturale
www.accr-europe.org/?lang=en
- Rețeaua HEREIN, o platformă de dialog și schimburi de idei, care facilitează, de exemplu, cooperarea dintre ministerele și instituțiile responsabile pentru administrarea patrimoniului european
www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Herein/Default_en.asp
- FEMP: Fundația Europeană pentru Meserii de Patrimoniu
www.ecole-avignon.com/fr_FR/Ecole-Avignon/Actualites/Presse/Federation-europeenne-pour-les-Metiers-du-Patrimoine-bati
- „Patrimoniul Cultural contează în Europa” – proiect de cercetare european desfășurat de un consorțiu de parteneri ENCATC, RLICC, ICC și coordonat de Europa Nostra
http://ec.europa.eu/culture/news/2015/0612-cultural-heritage-counts_en.htm
- Un proiect interactiv de cercetare și conservare a Altarului din biserica Sf. Nicolae din Talinn – HEREIN (Estonia)
<http://nigulistemuuseum.ekm.ee/en/on-view/on-view/rode-altarpiece-in-close-up/>
- Ruta europeană a patrimoniului Industrial (ERIH) (Germania)
<http://www.erih.net/>

Recomandarea K11

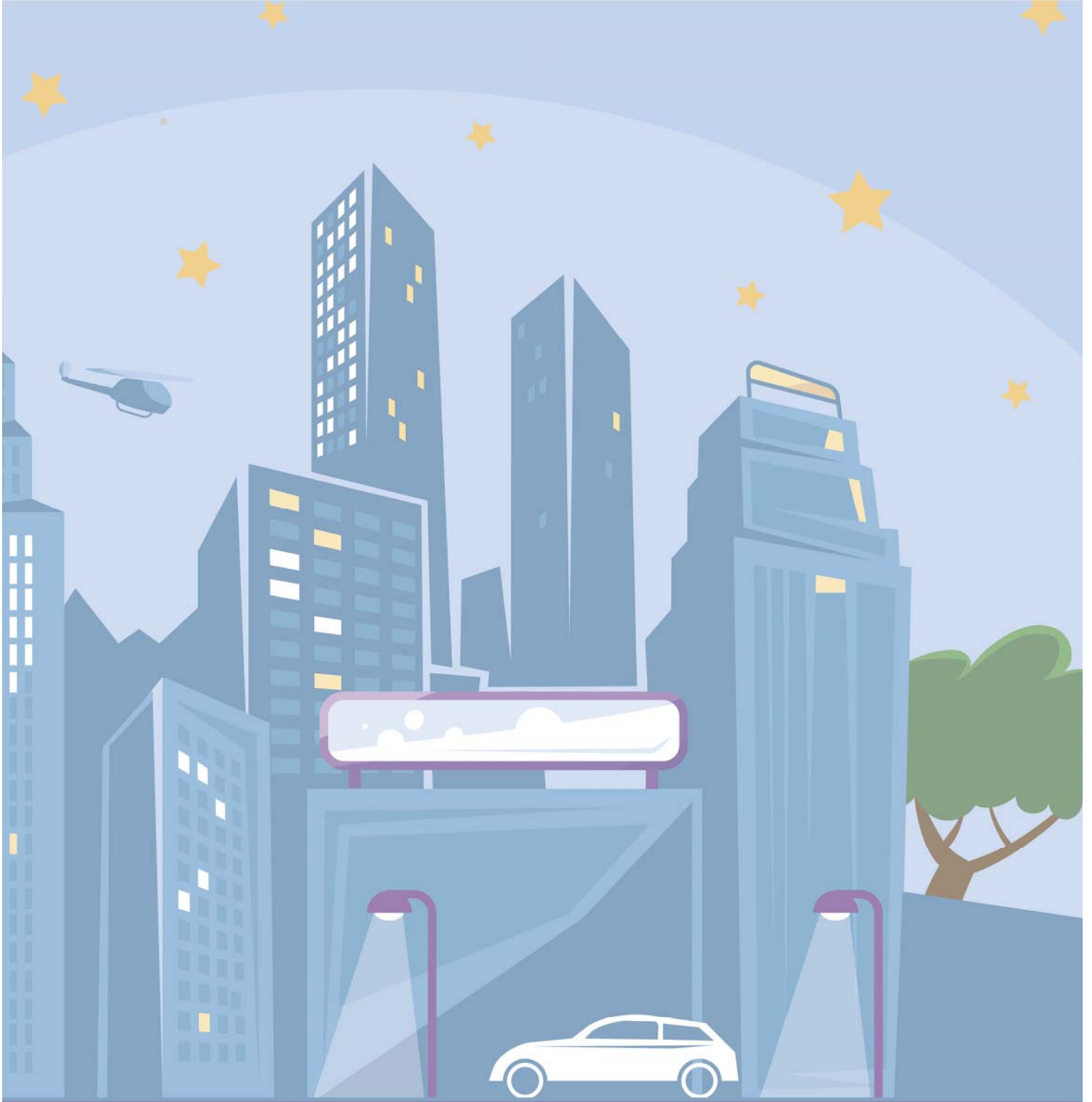
Explorarea patrimoniului ca sursă de cunoaștere, inspirație și creativitate

Exemple de acțiune

- Odă verticalității: un jongler la abație, Mont-Saint-Michel (Franța)

www.mouvement.net/critiques/critiques/spiritualite-du-corps

- Agost, un sătuc în apropiere de Alicante: ceramică tradițională și contemporană printr-o abordare de dezvoltare durabilă ca parte a cercetării științifice, împreună cu un muzeu și ateliere naționale și internaționale (Spania)
www.museoagost.com/cms/
- 2013 Anul Național al Patrimoniului Cultural – HEREIN (Estonia)
www.parandiaasta.ee/en
- „Școli la conac” – HEREIN (Estonia)
<http://koolielu.ee/waramu/view/1-7da1a016-1e4e-4ea9-921a-705ce97f40c4>
- Un proiect interactiv de cercetare și conservare a Altarului din biserica Sf. Nicolae din Talinn – HEREIN (Estonia)
<http://nigulistemuuseum.ekm.ee/en/on-view/on-view/rode-altarpiece-in-close-up/>
- Rijksmuseum Amsterdam – Rijks Studio: creează-ți propria operă de artă folosind imaginile muzeului (Olanda)
www.rijksmuseum.nl/nl/rijksstudio?gclid=CLnQsLD87c0CFQaNGwodrl0FTQ

www.coe.int/strategy21

Strategy21@coe.int

ST21

